

***Plany zawodowe i oczekiwania uczniów
ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
z terenu powiatu kościerskiego***

Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie

Badanie zrealizowane przez:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

www.indeks-badania.pl

ul. Abp. Walentego Dymka 194/33, 61-245 Poznań

tel. (61) 8 55 15 75, 502 625 176

biuro@indeks-badania.pl

Poznań, grudzień 2017

Spis treści:

Wprowadzenie.....	4
Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego.....	6
Charakterystyka lokalnego rynku pracy.....	8
System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie kościerskim.....	9
Dostęp do szkolnictwa wyższego w obrębie powiatu kościerskiego.....	11
Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie kościerskim	12

Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego 18

Charakterystyka badanej próby.....	19
Stopień zadowolenia z wyboru szkoły.....	21
Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej	22
Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia	24
Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę.....	26
Plany po zakończeniu edukacji	27
Plany związane z kontynuowaniem edukacji	29
Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji.....	34
Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych	37
Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego.....	38
Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy	40
Ocena szans na zatrudnienie.....	42
Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	43
Oczekiwana forma zatrudnienia	44
Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	45
Oczekiwane wynagrodzenie.....	46
Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.....	47
Korzystanie z doradztwa zawodowego.....	49
Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności	51

<i>Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego.....</i>	<i>52</i>
<i>Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy.....</i>	<i>53</i>
<i>Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.....</i>	<i>53</i>
<i>Działania oczekiwane przez uczniów</i>	<i>54</i>
 <i>Podsumowanie</i>	<i>56</i>
<i>Rekomendacje</i>	<i>66</i>
<i>Spis wykresów:</i>	<i>68</i>
<i>Spis tabel:.....</i>	<i>70</i>

Wprowadzenie

Niniejszy raport *Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego* prezentuje wyniki badań, które zostały przeprowadzone przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS z Poznania wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie. Opracowanie zostało przygotowane w celu poznania priorytetów, planów i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego, z których część będzie wkrótce wstępować na lokalny rynek pracy. Młode osoby, szczególnie absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wchodzący na rynek pracy stanowią grupę szczególną. Ogólna sytuacja rynkowa osób młodych jest relatywnie gorsza od sytuacji osób, które ukończyły 30 lat (w grupie tej szansa na bycie bezrobotnym maleje mniej więcej o połowę). Okres do 30. roku życia jest czasem niestabilności zawodowej oraz niepewności, a co za tym idzie, nie sprzyja poczuciu bezpieczeństwa na rynku pracy. Młode bezrobotne osoby w wieku do 25 lat, bezrobotni absolwenci a zwłaszcza absolwenci szkół ponadgimnazjalnych od lat stanowią grupę dużego ryzyka i znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Warto także zauważyć, iż młode osoby mają także znaczne trudności w efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Powyższe informacje potwierdzają dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie. Niestety sytuacja młodych osób na rynku pracy w powiecie kościerskim nie jest najlepsza. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie na koniec 2016 roku liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 lat wynosiła 498, co stanowiło aż 21,6% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w Kościerzynie. Na koniec 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie zarejestrowanych było 159 bezrobotnych absolwentów. Warto zauważyć, iż w ostatnich latach zmniejszyła się liczba bezrobotnych absolwentów, co skorelowane jest z malejącą liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych (na koniec 2015 roku zarejestrowanych było 182 bezrobotnych absolwentów, na koniec 2014 roku 228 bezrobotnych absolwentów, natomiast na koniec 2013 roku 292 bezrobotnych absolwentów).

Problemy osób młodych, w tym absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynku pracy wynikają z wielu aspektów. Z jednej strony nadal zauważalny jest rozdźwięk między ofertą szkół, a oczekiwaniami pracodawców. Ponadto zarówno pracodawcy, jak i absolwenci poszukujący pracy sygnalizują, że główną barierą w podjęciu pracy jest brak doświadczenia zawodowego. Kolejnym aspektem mającym wpływ na zjawisko bezrobocia absolwentów jest szybkość dezaktualizacji kwalifikacji. Jak wynika z danych Komisji Europejskiej ponad

połowa dzisiejszych uczniów w Unii Europejskiej będzie pracować w zawodach, o których nikt jeszcze nie słyszał. W tym zakresie niezbędne jest zdobywanie dodatkowych kompetencji, które umożliwią dostosowanie się do zmian. Ponadto istotnym jest, aby na etapie edukacji, poza formalnymi kwalifikacjami, uczniowie rozwijali kompetencje związane z wyszukiwaniem informacji, umiejętnością ich wykorzystania oraz otwartością na nową wiedzę. Analizując problem bezrobocia absolwentów nie sposób pominąć aspektu świadomego wyboru szkoły ponadgimnazjalnej. Wybór ten powinien być poprzedzony analizą predyspozycji psychofizycznych oraz ustaleniem mocnych i słabych stron. Trudna sytuacja młodzieży na rynku pracy wynika także ze zbyt małej liczby miejsc pracy w odniesieniu do liczby osób bezrobotnych. Relatywnie wysoka stopa bezrobocia, ograniczona liczba przedsiębiorstw, brak miejsc pracy dla młodych absolwentów, determinuje częstsze migracje młodych osób. Z taką sytuacją mamy do czynienia w powiecie kościerskim, gdzie ograniczony rynek pracy powoduje często migracje zarobkowe młodych osób poza granice powiatu, województwa i często kraju. Opisane zjawiska sprawiają, że młode osoby wstępujące na rynek pracy mogą mieć do niego ograniczony dostęp, natomiast młodzież zamierzająca kontynuować naukę, może dokonać wyboru kierunku kształcenia, który nie będzie zgodny z potrzebami i oczekiwaniami pracodawców. W związku z przedstawionymi informacjami niezwykle ważnym wyzwaniem dla całego systemu edukacyjnego oraz publicznych służb zatrudnienia jest przeciwdziałanie trudnej i skomplikowanej sytuacji młodych osób wstępujących na rynek pracy – w szczególności absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy nie zamierzają kontynuować już nauki. Trudna sytuacja młodych osób skłoniła Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie do przeprowadzenia kompleksowego badania sytuacji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w celu przeciwdziałania ich trudnej sytuacji. Przedstawiona w raporcie analiza potrzeb i oczekiwań uczniów powinna przyczynić się do zaplanowania możliwych i właściwych działań, w taki sposób by w odpowiednim momencie pomóc młodym osobom, które nie przewidują dalszej edukacji w odnalezieniu się na rynku pracy. Przedstawione dane i informacje powinny służyć wspomaganiu procesów decyzyjnych administracji lokalnej, placówek edukacyjnych oraz instytucji rynku pracy w zakresie wsparcia systemu edukacji, tak by był on skutecznym narzędziem wzrostu zatrudnienia w regionie. Wyniki powinny również przyczynić się do promocji możliwości zatrudnienia osób, które ukończyły szkołę ponadgimnazjalną i zamierzają wkroczyć na rynek pracy oraz stworzenia propozycji określonych działań i rekomendacji ukierunkowanych na aktywizację zawodową bezrobotnych absolwentów.

Badanie planów i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego zostało zrealizowane przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS z Poznania wśród 530 uczniów ostatnich klas uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie powiatu kościerskiego. W raporcie przedstawiono najważniejsze informacje oraz wnioski dotyczące potrzeb, aspiracji zawodowo - edukacyjnych uczniów, którzy wstępować będą na nową ścieżkę edukacyjną lub zawodową.

Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie w okresie od 13.11.2017 roku do 27.11.2017 roku.

Nadrzędnym celem projektu badawczego było szczegółowe poznanie planów, a także aspiracji – zarówno edukacyjnych jak i zawodowych – uczniów ostatnich klas ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego oraz stopnia ich przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Cele szczegółowe badania to między innymi: ocena szkoły, determinanty wyboru szkoły, plany edukacyjne i zawodowe uczniów, doświadczenia zawodowe, plany i preferencje dotyczące przyszłej pracy zarobkowej, subiektywna ocena przygotowania do poszukiwania pracy, sposoby poszukiwania pracy, oczekiwania finansowe, poziom kwalifikacji zawodowych, ocena szkoły jako placówki przygotowującej do podjęcia działalności gospodarczej, system doradztwa zawodowego w szkole oraz oczekiwania uczniów wobec przedstawicieli administracji publicznej w zakresie realizacji planów zawodowych.

Metodologia badań realizowanych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego

Według ustalonej z PUP w Kościerzynie koncepcji metodologicznej, badanie przeprowadzone wśród uczniów miało charakter ilościowy i zostało zrealizowane techniką ankiety audytoryjnej – jest to najefektywniejsza technika w przypadku badań uczniów, która umożliwia jednoczesne przebadanie większej grupy respondentów. Narzędziem badawczym zastosowanym w badaniu był kwestionariusz ankiety audytoryjnej zapewniający wysoki stopień standaryzacji danych. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Kwestionariusz ankiety zbudowany

został w oparciu o bloki tematyczne odpowiadające przedstawionym wcześniej szczegółowym celom badania. Ankiety wypełniane były przez uczniów osobiście podczas jednej z lekcji pod nadzorem przeszkolonego ankietera, który nadzorował proces zbierania ankiet oraz wyjaśniał wszelkie wątpliwości respondentom.

Zgodnie z oczekiwaniami Zleceniodawcy – Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie badanie przeprowadzono na próbie badawczej wynoszącej minimum 500 uczniów. W toku badania przeprowadzono ankiety wśród 530 uczniów. Badaniem ankietowym zostali objęci uczniowie ostatnich klas wszystkich szkół ponadgimnazjalnych na obszarze powiatu kościerskiego. Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji i średnich występujących w całej badanej zbiorowości. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie.

Próba badawcza

Populację generalną do wyboru próby badawczej stanowili uczniowie ostatnich klas następujących szkół ponadgimnazjalnych, mieszczących się na terenie powiatu kościerskiego:

- 1) I Liceum Ogólnokształcącego w Kościerzynie.
- 2) Powiatowego Zespołu Szkół Nr 1 w Kościerzynie.
- 3) Powiatowego Zespołu Szkół Nr 2 w Kościerzynie.
- 4) Powiatowego Zespołu Szkół Nr 3 w Kościerzynie.

W badaniach ankietowych uczestniczyło łącznie 530 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Poniżej przedstawiono dobór próby badawczej.

Tabela 1. Dobór próby N=530.

Typ szkoły	Ogółem	% ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Licea ogólnokształcące	182	34,3%	125	57
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	110	20,8%	44	66
Technika	238	44,9%	121	117
Suma	530	100,00%	290	240

Charakterystyka lokalnego rynku pracy

Powiat kościerski zaliczany jest do obszarów o przeciętnej stopie bezrobocia w skali całego województwa pomorskiego. Należy zauważyć, że powiat kościerski nie stanowi naturalnego i zamkniętego rynku pracy dla jego mieszkańców. Młode osoby w poszukiwaniu pracy oraz w celu podjęcia dalszej edukacji migrują do większych aglomeracji szczególnie do aglomeracji gdańskiej – Trójmiasta. W związku z mniejszą chłonnością lokalnego rynku pracy i możliwością absorpcji siły roboczej stopa bezrobocia w powiecie kościerskim (8,8% na koniec 2016 roku) pozostaje na nieznacznie wyższym poziomie niż przeciętna stopa dla województwa pomorskiego i dla całego kraju, która wynosiła odpowiednio 7,3% i 8,3%. Takie wyniki wskazują na występowanie nieznacznych problemów na lokalnym rynku pracy zarówno w zakresie zatrudnienia, podaży i popytu na pracę. Warto jednak odnotować pozytywną zmianę w tym aspekcie. W porównaniu do danych z końca 2015 roku stopa bezrobocia zmniejszyła się o 1,9 punktu procentowego. Na podstawie tych danych możemy mówić o istotnej tendencji zniżkowej w zakresie notowanej stopy bezrobocia. Stopa bezrobocia w powiecie kościerskim na koniec 2016 roku była najniższa od kilku lat. Wpływ na zmniejszenie stopy bezrobocia w powiecie kościerskim miały między innymi takie czynniki jak: poprawa koniunktury gospodarczej, wzrost popytu na pracę oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie. Zgodnie z danymi pochodzącymi na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 2 303 osób bezrobotnych. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób bezrobotnych także osiągnęła najniższy poziom. W porównaniu do danych z końca 2015 roku liczba osób bezrobotnych w zmniejszyła się o 473 osoby. Spadek liczby bezrobotnych w skali roku wyniósł aż 17 punktów procentowych. Warto zwrócić uwagę, na istotny spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, w porównaniu do danych z końca 2014 i 2013 roku, kiedy zarejestrowanych było odpowiednio 3 489 i 4 117 osób bezrobotnych. W porównaniu do danych z 2013 roku liczba osób bezrobotnych spadła aż o 1 814 osób, co stanowi spadek o 44,0%. Takie dane obrazują skalę i dynamikę zmian na lokalnym rynku pracy w powiecie kościerskim. Wśród ogółu osób bezrobotnych, bezrobotne kobiety stanowiły na koniec grudnia 2016 roku 56,5% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych tj. 1 300 osób bezrobotnych. Według danych z końca 2016 roku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych:

- 21,6% - to bezrobotni do 25 roku życia
- 36,6% - to bezrobotni do 30 roku życia

- 47,4% - to długotrwale bezrobotni
- 22,5% - to bezrobotni powyżej 50 roku życia
- 17,4% - to bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia
- 8,7% - to bezrobotni niepełnosprawni

Bezrobocie w powiecie jest zróżnicowane terytorialnie z uwzględnieniem liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie danej gminy powiatu kościerskiego. Na koniec 2016 roku największą liczbą osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy miasta Kościerzyna – 766 osób oraz gminy Kościerzyna 479 osób.

Tabela 2. Bezrobocie w powiecie kościerskim według gmin stan na 31.12.2016 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kościerzynie)

Jednostka terytorialna	Liczba bezrobotnych	%
Miasto Kościerzyna	766	33,3%
Gmina Kościerzyna	479	20,8%
Dziemiany	128	5,6%
Karsin	216	9,4%
Liniewo	163	7,1%
Lipusz	100	4,3%
Nowa Karczma	229	9,9%
Stara Kiszewa	222	9,6%

System edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie kościerskim

Na terenie powiatu kościerskiego w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonują następujące jednostki kształcenia ponadgimnazjalnego:

➤ Zasadnicze szkoły zawodowe (branżowe):

- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 w PZS Nr 1 w Kościerzynie (obecnie Szkoła Branżowa I stopnia Nr 1 w Kościerzynie),
- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2 w PZS Nr 2 w Kościerzynie (obecnie Szkoła Branżowa I stopnia Nr 2 w Kościerzynie),
- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w PZS Nr 2 w Kościerzynie (obecnie Szkoła Branżowa I stopnia Specjalna w Kościerzynie),
- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3 w PZS Nr 3 w Kościerzynie (obecnie Szkoła Branżowa I stopnia Nr 3 w Kościerzynie),

- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Starej Kiszewie, (obecnie Branżowa Szkoła I stopnia w Zespole Kształcenia i Wychowania im. Jana Pawła II w Starej Kiszewie)
- ✓ Zasadnicza Szkoła Zawodowa 'INKUBATOR' w Kościerzynie, (obecnie Szkoła Branżowa I stopnia w Kościerzynie)
- ✓ Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy wchodząca w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno -Wychowawczym im. Jana Brzechwy w Kościerzynie,

➤ **Technika:**

- ✓ Technikum 1 w PZS Nr 1 w Kościerzynie,
- ✓ Technikum 2 w PZS Nr 2 w Kościerzynie,
- ✓ Technikum 3 w PZS Nr 3 w Kościerzynie,

➤ **Licea:**

- ✓ I Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie,
- ✓ II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w PSZ Nr 2 w Kościerzynie,
- ✓ Trzyletnie Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Kościerzynie,
- ✓ I Prywatne Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie,
- ✓ IV Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie,
- ✓ Zaoczne Liceum Ponadgimnazjalne w Lipuszu,

➤ **Szkoły policealne:**

- ✓ Szkoła Policealna Studium Pracowników Medycznych i Społecznych w Kościerzynie,
- ✓ Policealna Szkoła Zawodowa Dla Dorosłych w „Vademecum” w Kościerzynie,
- ✓ Policealna Szkoła Zawodowa „Vademecum” w Kościerzynie,
- ✓ Szkoła Policealna dla Dorosłych w Kościerzynie (PZS Nr 2).

Powiat kościerski z punktu widzenia struktury i możliwości kształcenia jest wyraźnie zróżnicowany. W powiecie dostrzegane są istotne różnice zarówno w poziomie skolaryzacji, czy też liczbie uczniów kończących edukację w poszczególnych typach szkół ponadgimnazjalnych. Według danych na poziomie edukacji ponadgimnazjalnej widoczna jest koncentracja uczniów w szkołach ogólnokształcących oraz w szkołach zawodowych i ogólnokształcących, czyli tych szkołach, które kończą się egzaminem maturalnym.

Szkoły starają się dostrzegać potrzeby rynku pracy, jednak faktyczne możliwości uzyskania spójności programów szkół i oczekiwań rynku są ograniczone. Z jednej strony są organizowane spotkania z przedsiębiorcami, na temat ich potrzeb dotyczących konkretnego wykształcenia absolwentów szkół. Z drugiej strony ocena dokonana przez respondentów badania mówi o nieodpowiedniej współpracy pod tym względem, gdyż zmiany w kierunkach nauczania, które są proponowane przez przedsiębiorców następują zbyt wolno. Obecnie szkoły zawodowe ponadgimnazjalne oferują uzyskanie zawodu w następujących obszarach. Obecnie większość młodzieży kształci się w kierunkach technicznych.

Informacje uzyskane od Powiatowych Zespołów Szkół nr 1, 2 i 3 w Kościerzynie wskazują, że podejmowane są działania dotyczące współpracy z przedsiębiorcami np. w sprawie organizowania stanowisk egzaminacyjnych na poszczególne kwalifikacje zawodowe w budownictwie, utworzenia poszukiwanych przez przedsiębiorców kierunków nauczania absolwentów. Większość uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uczestniczy w praktykach zawodowych organizowanych przez szkoły wspólnie z przedsiębiorcami działającymi w powiecie kościerskim. Ponadto uczniowie PZS uczestniczą w Targach Pracy, Dniach Przedsiębiorczości, wycieczkach do zakładów pracy, czy dniach zawodowych, na które są zapraszani lokalni przedsiębiorcy. Nadal duża część absolwentów opuszczających mury szkół staje się bezrobotnymi absolwentami z powodu swojego wykształcenia w zawodzie nadwyżkowym w powiecie.

Istotnym problemem jest to, że na kształcenie w zawodach nadwyżkowych istnieje duże zapotrzebowanie ze strony kandydatów i ich rodziców. W odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie - kierunki nadwyżkowe są utrzymywane przez szkoły. O wyborze kierunku kształcenia nadal decyduje przeświadczenie o indywidualnych predyspozycjach, oderwane od rzeczywistego zapotrzebowania pracodawców. Może to świadczyć o niewystarczającej świadomości społecznej potrzeb rynku pracy. Bardzo istotne jest zatem elastyczne dostosowywanie umiejętności, które są przekazywane w trakcie nauki do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Szereg zawodów, które można uzyskać w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu nie należą do grupy zawodów nadwyżkowych.

Dostęp do szkolnictwa wyższego w obrębie powiatu kościerskiego

Spośród szkół wyższych, na terenie powiatu kościerskiego znajduje się wydział zamiejscowy PWSH Pomerania z Chojnic. Prowadzona jest tam nauka na poziomie studiów

licencjackich z zakresu pedagogiki w kilku specjalizacjach i studia podyplomowe z pedagogiki, administracji i bezpieczeństwa wewnętrznego. Na terenie Kościerzyny działalność prowadzi również Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki z Warszawy, oferując studia niestacjonarne na poziomie licencjackim, inżynierskim, magisterskim oraz na studiach podyplomowych, które są wspomagane technikami kształcenia na odległość. W związku z brakiem innych szkół wyższych na terenie powiatu, mieszkańcy mają w odległości do 80 km od Kościerzyny dostęp do wielu uczelni państwowych i niepublicznych. Poza Trójmiastem, które oferuje pełną ofertę uniwersytecką i politechniczną, w rejonie znajdują się uczelnie takie jak Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi Zamiejscowy Ośrodek w Kartuzach (filologia angielska, germańska, pedagogika), Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim (kierunki ekonomiczne, administracyjne, pedagogiczne, turystyka), Powiślańska Szkoła Wyższa w Kwidzynie (ekonomia, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne), Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie Wydział Zamiejscowy w Człuchowie (politologia), Sopotcka Szkoła Wyższa - Zamiejscowy Wydział w Chojnicach (ekonomia, europeistyka, zarządzanie i inżynieria produkcji), Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy Wydział zamiejscowy w Malborku (turystyka i rekreacja, zarządzanie i inżynieria produkcji), Wyższa Szkoła Administracji i Biznesu im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Gdyni - Wydział Zamiejscowy w Lęborku (zarządzanie), Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie (ekonomia, ochrona środowiska, pielęgniarstwo, socjologia).

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie kościerskim

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Systemu Informacji Oświatowej liczba absolwentów na koniec grudnia 2016 roku w powiecie kościerskim wynosiła 1 013 osób, w tym 346 osób ukończyło liceum ogólnokształcące, 297 absolwentów ukończyło technikum, 191 osób zasadniczą szkołę zawodową, 173 osoby szkołę policealną oraz 6 osób szkołę przysposabiającą do pracy. Liczba absolwentów, którzy w 2016 roku zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe wynosiła 379. Liczba bezrobotnych absolwentów na koniec grudnia 2016 roku wynosiła 152. Bardzo ważnym miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów. Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły. Miernik przyjmuje wartości od 0% (oznacza brak

bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100% (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższe wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły. Powyższa analiza ma na celu sprawdzenie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne.

Uwzględniając wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów wynika, że najtrudniejsza sytuacja dotyczy absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Wskaźnik w przypadku zasadniczych szkół zawodowych wynosił na koniec 2016 roku – 29,3%. Bardziej dostosowani do potrzeb rynku pracy wydają się być absolwenci technikum. Wskaźnik frakcji w przypadku technikum wynosił na koniec 2016 roku – 19,5%. Najniższe wartości wskaźnik przyjmował w przypadku liceum ogólnokształcącego – 8,7% oraz szkoły policealnej 4,6%.

Tabela 3. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku.

Typ szkoły	Liczba absolwentów w 2016 roku		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	Ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia 2016 roku	stan na koniec grudnia 2016 roku
zasadnicza szkoła zawodowa	191	61	56	29,32%
szkoła przysposabiająca do pracy	6		0	
technikum	297	223	58	19,53%
liceum ogólnokształcące	346		30	8,67%
liceum profilowane			0	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	173	95	8	4,62%

Uwzględniając elementarne grupy zawodów, które w 2016 roku uzyskali absolwenci w szkołach zlokalizowanych na terenie powiatu kościerskiego wynika, że największa liczba absolwentów zdobyła takie zawody jak: pomocniczy personel medyczny – 36 absolwentów,

sprzedawcy sklepowi (ekspedienty) – 32, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych – 30, technicy budownictwa – 30, technicy wsparcia informatycznego i technicznego – 25, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych – 23, technicy rolnictwa i pokrewni – 22, średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany – 22, recepcjoniści hotelowi – 18, kucharze – 17, konsultanci i inni pracownicy biur podróży – 16, średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp – 12, technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni – 11 oraz technicy elektroniki i pokrewni – 10.

Najwięcej bezrobotnych absolwentów na koniec 2016 roku zanotowano w takich zawodach jak: sprzedawcy sklepowi (ekspedienty) – 9 osób, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych – 7, technicy rolnictwa i pokrewni – 6, recepcjoniści hotelowi – 6, technicy wsparcia informatycznego i technicznego – 5, technicy budownictwa – 4, konsultanci i inni pracownicy biur podróży – 4 oraz mechanicy pojazdów samochodowych – 4 osoby.

Kolejnym elementem analizy sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na rynku pracy jest obliczenie wskaźnika frakcji absolwentów wśród bezrobotnych. Kalkulacja tego wskaźnika ma na celu wskazanie jak wysoki jest odsetek bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów (w przypadku absolwentów szkół ponadgimnazjalnych) bądź w danym kierunku kształcenia (w przypadku absolwentów szkół wyższych). Wskaźnik informuje, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią bezrobotni absolwenci. Miernik przyjmuje wartości od 0% (brak absolwentów wśród bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia) do 100% (sytuacja, w której każdy bezrobotny w opisywanej elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia to bezrobotny absolwent). Wskaźnik może wskazywać na łatwości szybkość znalezienia pracy wśród absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku kształcenia tj. w jakim stopniu absolwenci zasilają grono bezrobotnych.

Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów odnotowano na koniec 2016 roku wśród takich elementarnych grup zawodów jak: mechanicy pojazdów samochodowych - 133,3%, murarze i pokrewni - 75,0%, elektrycy budowlani i pokrewni - 50,0%, hydraulicy i monterzy rurociągów - 50,0%, robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani - 50,0%, stolarze meblowi i pokrewni - 50,0% oraz technicy mechanicy także 50,0%

Najwyższy wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych na koniec 2016 roku wystąpił w takich elementarnych grupach zawodów jak: technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni - 100,0%, technicy elektroniki i pokrewni - 100,0%, pracownicy ochrony osób i mienia - 100,0%, technicy leśnictwa - 100,0%, technicy weterynarii - 100,0%, szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych - 77,8%, konsultanci i inni pracownicy biur podróży - 66,7%, recepcjoniści hotelowi - 54,5%, technicy rolnictwa i pokrewni - 54,5%, kasjerzy bankowi i pokrewni - 50,0% oraz pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej - 50,0%

Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów na koniec 2016 roku.

Nazwa elementarnej grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego	koniec grudnia roku sprawozdawczego
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	3	4	38	133,33%	10,53%
Murarze i pokrewni	4	4	3	18	75,00%	16,67%
Elektrycy budowlani i pokrewni	2	2	1	7	50,00%	14,29%
Hydraulicy i monterzy rurociągów	2	2	1	11	50,00%	9,09%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2	2	1	3	50,00%	33,33%
Stolarze meblowi i pokrewni	6	6	3	58	50,00%	5,17%
Technicy mechanicy	2	2	1	9	50,00%	11,11%
Recepcjoniści hotelowi	18	18	6	11	33,33%	54,55%
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	32	32	9	141	28,13%	6,38%
Technicy rolnictwa i pokrewni	22	22	6	11	27,27%	54,55%
Fryzjerzy	8	8	2	12	25,00%	16,67%
Konsultanci i inni pracownicy biur podróży	16	16	4	6	25,00%	66,67%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	30	30	7	9	23,33%	77,78%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	25	25	5	12	20,00%	41,67%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	11	11	2	2	18,18%	100,00%
Technicy budownictwa	30	30	4	13	13,33%	30,77%
Kucharze	17	17	2	57	11,76%	3,51%
Technicy elektroniki i pokrewni	10	10	1	1	10,00%	100,00%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	23	23	1	14	4,35%	7,14%

Asystenci dentystyczni	5	5	0	1	0,00%	0,00%
Blacharze	1	1	0	1	0,00%	0,00%
Kosmetyczki i pokrewni	7	7	0	5	0,00%	0,00%
Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	1	1	0	9	0,00%	0,00%
Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych	1	1	0	7	0,00%	0,00%
Pomocniczy personel medyczny	36	36	0	2	0,00%	0,00%
Technicy fizjoterapii i masażyści	7	7	0	2	0,00%	0,00%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	3	3	0	6	0,00%	0,00%
Ślusarze i pokrewni	3	3	0	12	0,00%	0,00%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	12	12	0	5	0,00%	0,00%
Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni			0	1		0,00%
Ceramicy i pokrewni			1	22		4,55%
Cieśle i stolarze budowlani			0	2		0,00%
Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni			0	10		0,00%
Elektromechanicy i elektrycy			0	14		0,00%
Kaletnicy, rymarze i pokrewni			0	1		0,00%
Kasjerzy bankowi i pokrewni			1	2		50,00%
Kelnerzy			1	8		12,50%
Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych			0	1		0,00%
Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni			0	7		0,00%
Lakiernicy		0	1	3		33,33%
Malarze budowlani i pokrewni			0	12		0,00%
Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych			0	3		0,00%
Mechanicy precyzyjni			0	1		0,00%
Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych			0	1		0,00%
Ogrodnicy			0	5		0,00%
Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych			0	7		0,00%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni		0	0	11		0,00%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	9	9	0	0		
Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewnie	3	3	0	0		
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu			0	3		0,00%
Pracownicy ochrony osób i mienia			1	1		100,00%
Pracownicy usług domowych	6	6	0	0		
Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej			1	2		50,00%
Robotnicy obróbki kamienia			0	2		0,00%

Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej			0	9		0,00%
Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby			0	2		0,00%
Rolnicy upraw mieszanych			0	1		0,00%
Rolnicy upraw polowych			0	1		0,00%
Tapicerzy i pokrewni			0	2		0,00%
Technicy leśnictwa			1	1		100,00%
Technicy technologii żywności			0	1		0,00%
Technicy weterynarii			1	1		100,00%
Tynkarze i pokrewni			0	1		0,00%
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni			0	1		0,00%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	22	22	0	0		

WYNIKI BADAŃ:

Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego

Charakterystyka badanej próby

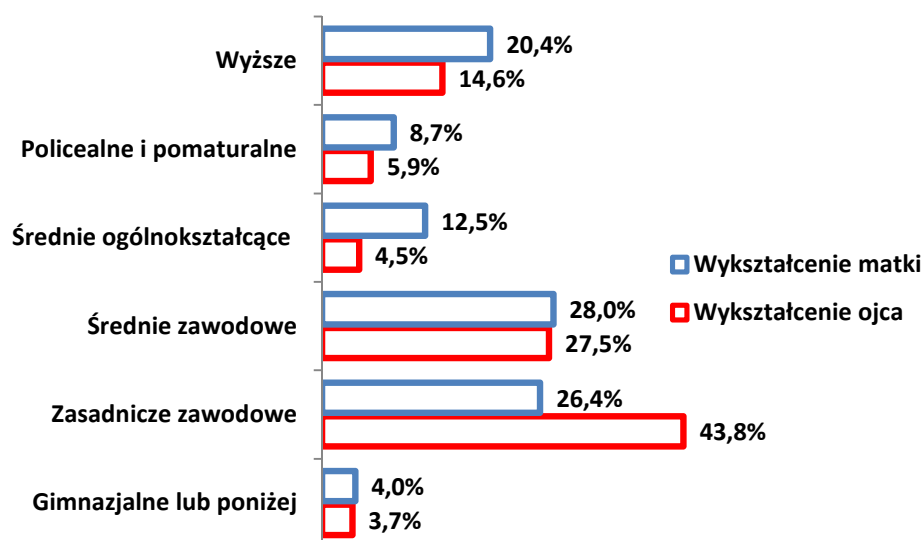
W badaniu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych brało udział 54,8% kobiet i 45,2% mężczyzn. Taki udział w przybliżeniu odzwierciedla tendencję w strukturze uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Największy odsetek badanych uczniów uczęszcza do technikum – 44,9% ogółu badanych uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Więcej niż co trzeci badany uczeń – 34,3% uczęszcza do liceum ogólnokształcącego. W badaniach brali udział także uczniowie z ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 20,8% ogółu uczestników badania. W poniższej tabeli przedstawiono dobór próby zastosowany podczas badania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w powiecie kościerskim z punktu widzenia profilu szkoły ponadgimnazjalnej oraz płci uczniów. Zgodnie z przedstawionymi danymi kobiety wyraźnie dominowały wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 68,7%, natomiast w zasadniczych szkołach zawodowych przeważali mężczyźni. Odsetek ankietowanych mężczyzn w tych placówkach wynosił 60,0%.

Tabela 5. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć

Typ szkoły	ogółem	% ogółem	kobiety	% kobiety	mężczyźni	% mężczyźni
Licea ogólnokształcące	182	34,3%	125	68,7%	57	31,3%
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	110	20,8%	44	40,0%	66	60,0%
Technika	238	44,9%	121	50,8%	117	49,2%
Suma	530	100,0%	290	54,8%	240	45,2%

Uczniowie uczestniczący w badaniu wskazywali poziom wykształcenia swoich rodziców. Pytania dotyczące wykształcenia rodziców zostały zadane w celu poszukiwania zależności pomiędzy wykształceniem rodziców, a wyborem ścieżki edukacyjnej dzieci - poziomem wykształcenia rodziców badanych uczniów, a uzyskanym wykształceniem przez dzieci. Na wykresie przedstawione zostało wykształcenie rodziców/rodzica – respondentów biorących udział w badaniu. Według danych największy odsetek ojców, posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 43,8% oraz średnie zawodowe – 27,5%. Część ojców ankietowanych uczniów – 14,6% legitymuje się wykształceniem wyższym. Deklarowany poziom wykształcenia matek uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych jest wyższy niż poziom wykształcenia ojców. Największy odsetek matek posiada wykształcenie średnie zawodowe – 28,0%. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 26,4% matek, natomiast wykształceniem wyższym - 21,7%.

Rysunek 1. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=530, w%)

Poniżej przedstawiona została korelacja pomiędzy wykształceniem rodziców/rodzica a typem szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają respondenci. Przedstawione dane należy traktować jako wskaźnik występowania swoistego rodzaju mechanizmu dziedziczenia statusu. Większość badanych uczniów zdobywa wykształcenie na zbliżonym poziomie co ich rodzice i zapewne w najbliższym czasie będzie aspirowała do zdobycia jeszcze wyższego poziomu wykształcenia.

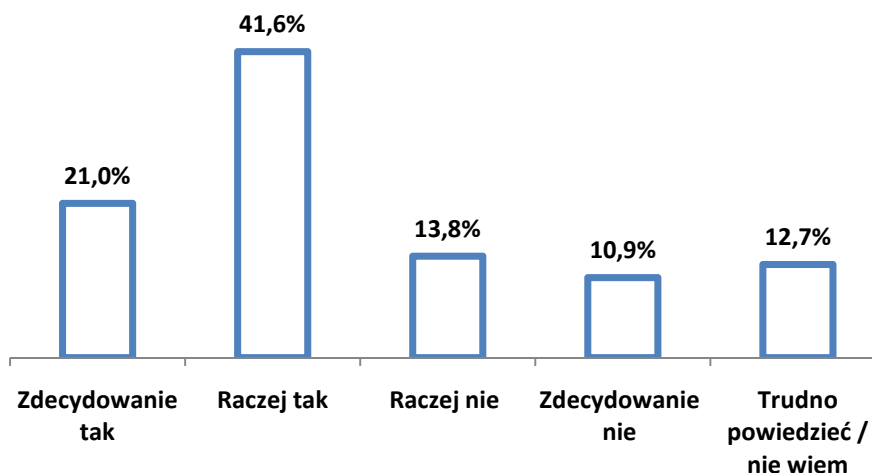
Tabela 6. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.

Wykształcenie	Liceum ogólnokształcące		Zasadnicza szkoła zawodowa		Technikum	
	Wyksz.	Wyksz.	Wyksz.	Wyksz.	Wyksz.	Wyksz.
	matki	ojca	matki	ojca	matki	ojca
Gimnazjalne lub poniżej	2,9%	3,5%	9,0%	5,9%	2,7%	2,8%
Zasadnicze zawodowe	15,6%	33,9%	44,0%	54,5%	26,9%	46,8%
Średnie zawodowe	23,1%	28,2%	17,0%	19,8%	36,8%	30,5%
Średnie ogólnokształcące	11,6%	2,3%	14,0%	6,9%	12,6%	5,1%
Policealne i pomaturalne	13,3%	10,3%	7,0%	3,0%	5,8%	3,7%
Wyższe	33,5%	21,8%	9,0%	9,9%	15,2%	11,1%

Stopień zadowolenia z wyboru szkoły

Badani uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego generalnie wyrażają zadowolenie z podjętej decyzji dotyczącej wyboru szkoły. Łącznie 62,6% badanych wskazało odpowiedzi o pozytywnej konotacji, w tym 21,0% odpowiedź *zdecydowanie tak* natomiast 41,6% *raczej tak*. Większość ankietowanych uczniów uważa, że podjęło słuszną, w ich opinii decyzję dotyczącą kierunku edukacji. Większość badanych respondentów prawdopodobnie wybrałoby taką samą decyzję dotyczącą ścieżki edukacyjnej. Wskazane przez uczniów odpowiedzi odzwierciedlają to, czy oczekiwania uczniów podejmujących decyzję o wyborze szkoły zostały spełnione, czy też nie, dając w konsekwencji powód do rozczarowania. Opinie świadczące o tym, iż wybrana szkoła nie spełnia oczekiwań uczniów wymienił łącznie co czwarty badany respondent – 24,7%, w tym odpowiedź *raczej nie* wskazało 13,8% badanych, natomiast odpowiedź *zdecydowanie nie* wymieniło 10,9% ankietowanych. Odpowiedź neutralną *trudno powiedzieć* wskazało 12,7% badanych uczniów.

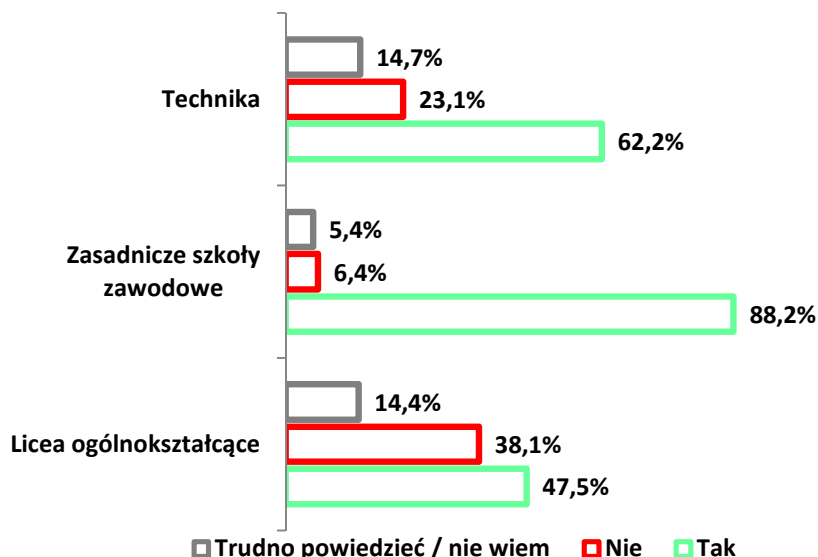
Rysunek 2. Czy jest Pani/Pan zadowolony/a z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?

Poniżej dokonano porównania stopnia zadowolenia uczniów uczęszczających do różnych typów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 88,2%. W mniejszym stopniu zadowoleni z dokonanego wyboru, byli uczniowie technikum – 62,2% pozytywnych wskazań. Najmniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie uczęszczający do liceum ogólnokształcącego – 47,5%. Takie oceny mogą wynikać z coraz bardziej pozytywnego wizerunku kształcenia zawodowego oraz

zwiększenia liczby ofert pracy skierowanych do osób posiadających wykształcenie zawodowe. Wybór liceum ogólnokształcącego nie gwarantuje zdobycia zawodu po ukończonej szkole, co rzutuje na większy odsetek osób niezadowolonych z wyboru takiego typu szkoły.

Rysunek 3. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

Determinanty wyboru nauki w szkole ponadgimnazjalnej

Jak wykazały poprzednie analizy młodzież uczestnicząca w badaniu jest w zdecydowanej większości przeświadczona o właściwym wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej. Istotnym celem badawczym było także wskazanie tych czynników, które determinują wybór określonego typu szkoły ponadgimnazjalnej. Wybór określonej szkoły implikuje schemat dalszej edukacji i pozycjonuje szanse na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. W celu poznania najważniejszych elementów decydujących o wyborze danej szkoły ponadgimnazjalnej przez respondentów, uczestnikom badania przedstawiono listę 14 kluczowych stwierdzeń dotyczących powodów podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej, z której badani mogli wybrać 3 najistotniejsze. W związku z możliwością wskazania większej liczby odpowiedzi, suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%. Wśród najważniejszych determinantów wyboru danej szkoły najczęściej wskazywanych było sześć kluczowych czynników: zainteresowania – 32,1%, interesujący kierunek, specjalność – 26,2%, możliwość zdobycia zawodu – 24,0%, opinia znajomych, kolegów – 23,6%, perspektywa podjęcia pracy po ukończeniu szkoły – 23,0% oraz dobra lokalizacja szkoły – 22,8% wszystkich wskazań. Prezentowane wyniki oznaczają, że znaczna część uczniów dokonała świadomego wyboru

danego kierunku i ścieżki edukacji o czym świadczą liczne wskazania takich aspektów jak: zainteresowania, interesujący kierunek, specjalność, perspektywy pracy czy też możliwość zdobycia zawodu. Należy także zwrócić uwagę, że duża grupa badanych uczniów wybiera szkołę także ze względów pragmatycznych związanych z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub z opinią znajomych. Uczniowie decydują się na wybór danej szkoły także ze względu na zwiększone szanse zakwalifikowania się na studia po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 17,0%, wysoki poziom nauczania – 16,4% oraz ze względu na opinie rodziców – 12,1%. Pozostałe aspekty decydujące o wyborze danej szkoły przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Rysunek 4. Co zadecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?

W zamieszczonej poniżej tabeli przedstawione zostały główne determinanty wyboru szkoły ponadgimnazjalnej z punktu widzenia typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani. Dokonując porównania czynników wyboru szkoły uwidaczniają się istotne różnice w dominujących motywach, które kierowały wyborem danego rodzaju szkoły. Inne są motywy wyboru szkoły dokonywane przez uczniów zasadniczych szkół zawodowych, techników czy też liceów ogólnokształcących. Dla uczniów kształcących się w liceum ogólnokształcącym ważniejszymi niż dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych i technikum motywy wyboru szkoły są: większe szanse dostania się na studia po szkole, opinia rodziców, poziom nauczania, dobra lokalizacja szkoły oraz prestiż szkoły. Dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych ważniejszymi czynnikami wyboru szkoły, niż dla uczniów

innych typów szkół są: zainteresowania, perspektywy pracy po ukończeniu szkoły oraz perspektywa praktyk zawodowych. Natomiast dla uczniów kształcących się w technikach ważniejsze, niż dla uczniów innych typów szkół znaczenie odgrywają takie aspekty jak: interesujący kierunek, specjalność, możliwość zdobycia zawodu, informacje o zdawalności egzaminów zawodowych oraz opinie znajomych, kolegów.

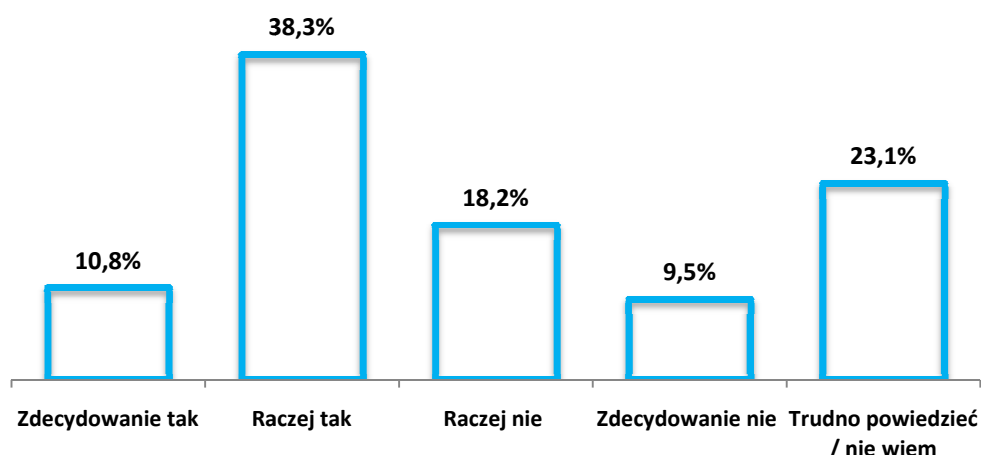
Tabela 7. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.

	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zainteresowania	29,1%	39,1%	31,1%
Większe szanse dostania się na studia po szkole	37,4%	4,5%	7,1%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	7,7%	34,5%	29,4%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	15,5%	28,6%	29,7%
Możliwość bezpłatnej nauki	11,5%	7,3%	10,9%
Opinia rodziców	23,6%	4,5%	6,7%
Opinia znajomych, kolegów	23,1%	17,3%	26,9%
Perspektywa praktyk zawodowych	0,5%	19,1%	8,8%
Informacje o zdawalności egzaminów zawodowych	1,6%	1,8%	8,0%
Poziom nauczania	24,2%	7,3%	14,7%
Prestiż szkoły	9,9%	2,7%	6,7%
Możliwość zdobycia zawodu	2,2%	34,5%	35,7%
Dobra lokalizacja szkoły	31,3%	13,6%	20,6%
Warunki lokalowe	4,4%	4,5%	5,0%

Edukacja w szkole a przygotowanie do podjęcia zatrudnienia

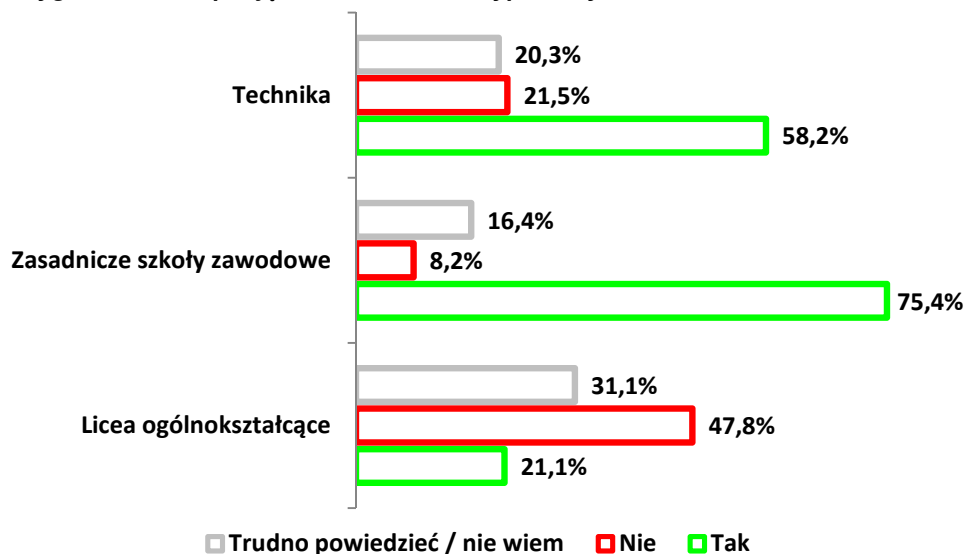
Badanym uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem szkoła, do której uczęszczają odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Blisko połowa respondentów – 49,1% jest przekonana, że zajęcia odbywające się w szkole w odpowiedni sposób kształtują umiejętności poszukiwania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej. Odmiennego zdania była znaczna część badanych – 27,7%, którzy kształcą się w jednej ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Taki wynik oznaczać może występowanie istotnych problemów, które utrudniać mogą przyszłym absolwentom efektywne poszukiwanie zatrudnienia po zakończeniu edukacji. Bardziej trafne zdiagnozowanie tego problemu możliwe będzie po wskazaniu korelacji odpowiedzi udzielonych przez ankietowane osoby z rodzajem szkoły, w której kształcą się uczniowie. Tytułem uzupełnienia należy wspomnieć, że 23,1% badanych nie potrafi określić, czy szkoła w odpowiedni sposób kształci w zakresie poszukiwania zatrudnienia.

Rysunek 5. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?

W celu bardziej precyzyjnego określenia przygotowania uczniów do podjęcia zatrudnienia dokonano szczegółowej analizy rozkładu odpowiedzi z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają ankietowani. Po zastosowaniu podziału z uwzględnieniem rodzaju szkoły, do której uczęszczają uczniowie wynika, że w opinii respondentów to liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 47,8% respondentów kształcących się w liceach, którzy uważają, że taka szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Szkołą, która w najlepszy sposób przygotowuje do podjęcia zatrudniania jest zasadnicza szkoła zawodowa. Według danych aż 75,4% uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych uważa, że tego typu szkoła w sposób najlepszy przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Wysoki pozytywny wskaźnik – 58,2% uzyskały technika. Ze względu na znaczny odsetek negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących dotyczących odpowiedniego przygotowania absolwentów do podjęcia zatrudnienia, niezbędne wydaje się dalsze realizowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszaniu się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.

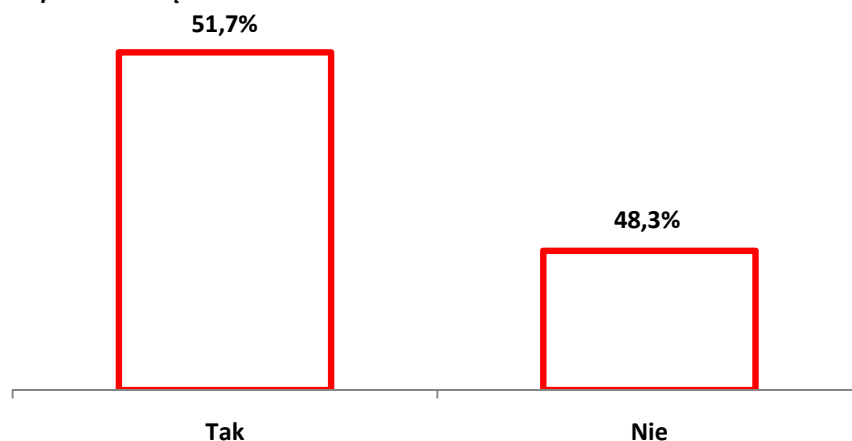
Rysunek 6. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.

Uczestnictwo w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę

Kolejny blok pytań dotyczył uczestnictwa respondentów w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę oraz oceny tych zajęć. Według danych 51,7% uczniów uczestniczących w badaniu brała udziału w takich zajęciach.

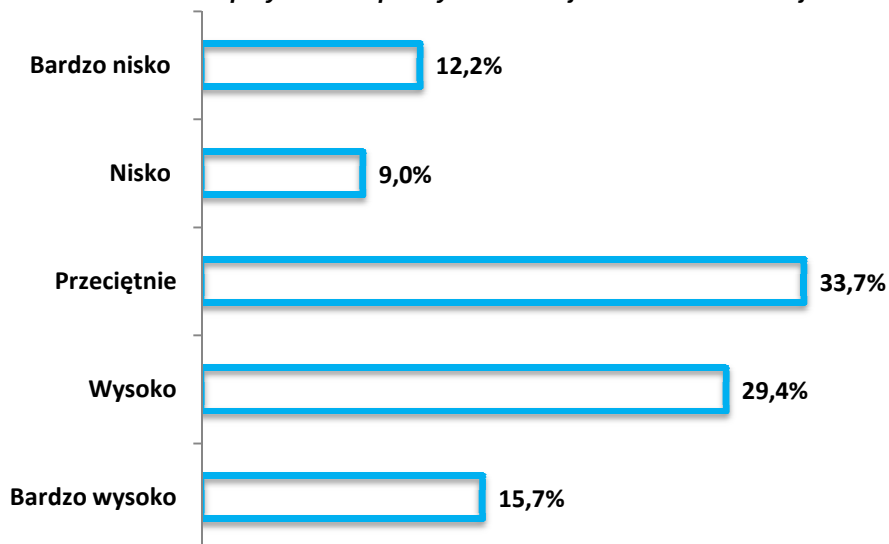
Rysunek 7. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?

Uczniów, którzy uczestniczyli w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę poproszono o ocenę przydatności tego typu zajęć w dalszej karierze zawodowej. W przypadku ogółu uczniów widoczna jest przewaga ocen pozytywnych – wskazujących na przydatność praktyk zawodowych i zajęć praktycznych, w porównaniu z ocenami negatywnymi. Największy odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia ich przydatność w dalszej karierze zawodowej przeciętnie – 33,7%

odpowiedzi. Pozytywne odpowiedzi wskazało łącznie 45,1% respondentów, w tym odpowiedź *wysoko* wymieniło 29,4% badanych, natomiast *bardzo wysoko* – 15,7% badanych. Negatywne opinie wymieniło łącznie 21,2% badanych.

Rysunek 8. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?

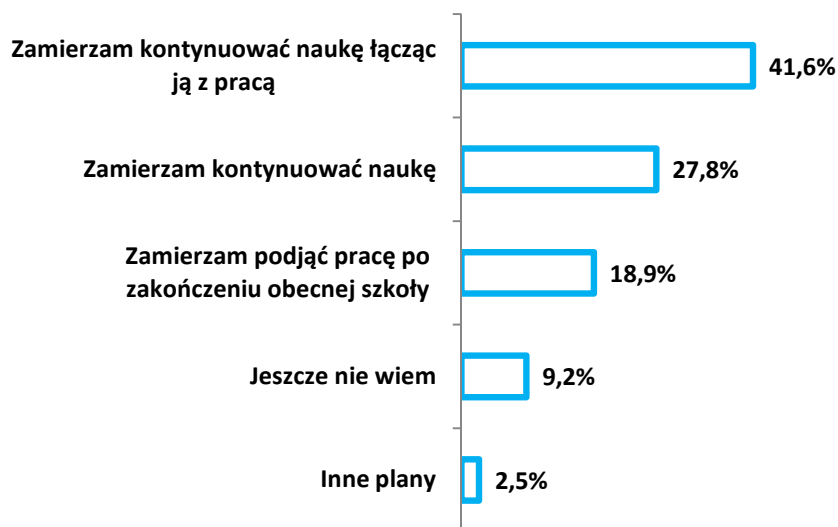
Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników. Według danych 61,1% uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność praktycznego nabywania umiejętności zawodowych. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów techników wyniosły 41,3%. Pozytywne oceny wskazane przez uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych były aż o 20% wyższe od wskazań uczniów techników.

Plany po zakończeniu edukacji

W niniejszej części opracowania przedstawiono istotne zagadnienia związane z dalszymi planami i oczekiwaniami uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Zgodnie z przedstawionymi danymi zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego – 69,4% zamierza kontynuować naukę po zakończeniu szkoły, w tym 41,6% zamierza kontynuować naukę łącząc ją z pracą, natomiast 27,8% badanych będzie kontynuowało naukę bez podejmowania dodatkowo zatrudnienia. Łączyć naukę z pracą zarobkową po ukończeniu szkoły zamierza – 44,9% kobiet i 36,7% mężczyzn kończących edukację w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego. Według danych większy odsetek kobiet 32,0% niż mężczyzn – 21,9% zamierza kontynuować edukację bez podejmowania zatrudnienia. Pracę z dalszą edukacją zamierza łączyć 47,0% uczniów technikum, 46,3%

uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 29,1% uczniów liceum. Kontynuować naukę bez podejmowania zatrudnienia zamierza 56,0% uczniów liceum, 13,8% uczniów technikum oraz 8,2% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Pracę po zakończeniu nauki w obecnej szkole bez kontynuowania dalszej nauki zamierza podjąć – 18,9% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego biorących udział w badaniu. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową dominują mężczyźni – 25,3%. Według danych 13,2% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 35,5% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 20,2% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 6,0%. Według danych 9,2% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pośredni sposób wskazywać może na niedostateczny poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w ponadgimnazjalnych szkołach, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły blisko 10% uczniów nie jest pewna, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Takiego rodzaju doradztwo nie powinno ograniczać się wyłącznie do szkół ponadgimnazjalnych, ale obejmować również gimnazjalistów, bowiem już na tym etapie podejmowane są pierwsze kluczowe decyzje dla dalszej kariery. Największy odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej odnotowano wśród uczniów technikum – 12,2% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 8,2%. Najbardziej świadomi swoich dalszych planów wydają się być uczniowie liceów ogólnokształcącego, którzy w zdecydowanej większości planują dalszą edukację. Inne plany zawodowe ma 2,5% respondentów.

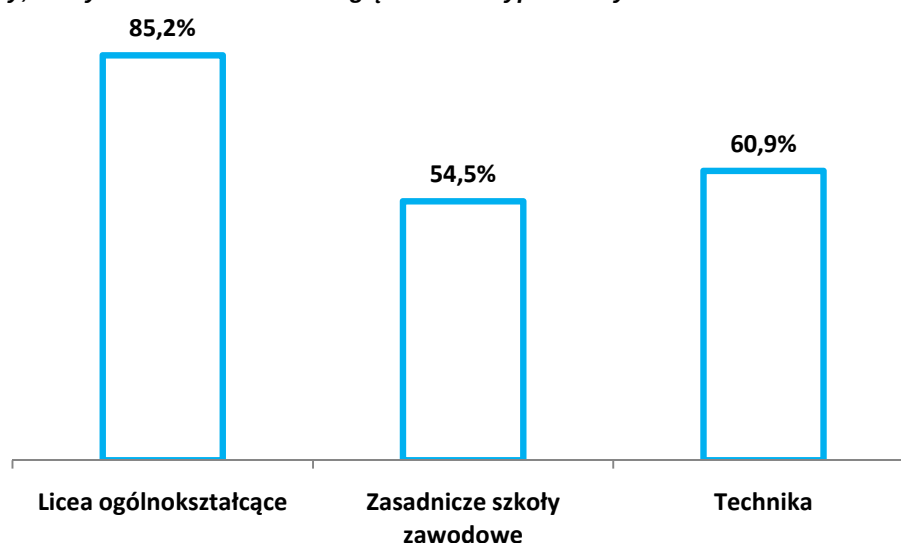
Rysunek 9. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?

Plany związane z kontynuowaniem edukacji

Wśród uczniów zamierzających kontynuować naukę zdecydowanie dominują uczniowie liceów. Przyszli absolwenci liceów ogólnokształcących niemal jednogłośnie preferują dalszą edukację (o wiele częściej niż pozostali badani). Według danych 85,2% licealistów chce kontynuować naukę po zakończeniu edukacji w obecnej szkole. Plany dotyczące dalszej edukacji wskazało 60,9% uczniów techników i 54,5% przyszłych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Okazuje się, że naukę planuje kontynuować zdecydowanie większy odsetek kobiet – 77,0%, niż mężczyzn – 58,6%.

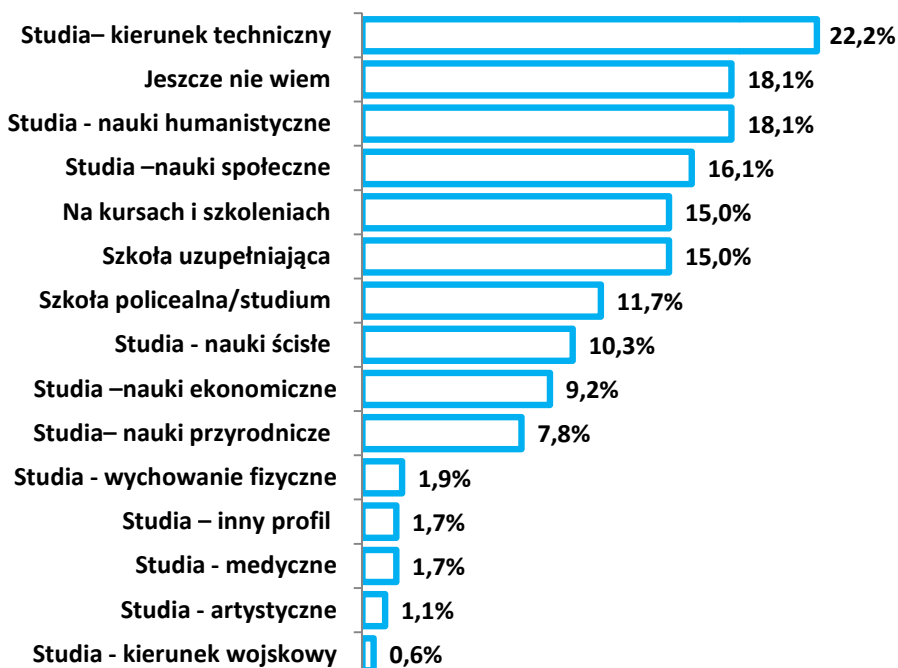
Rysunek 10. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły.

Respondentów, którzy planują dalszą edukację zapytano o planowaną formę dalszej edukacji. Każdy z ankietowanych mógł wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym największy odsetek zamierza studiować kierunki techniczne – 22,2%, nauki humanistyczne – 18,1% oraz nauki społeczne 16,1%. Znaczny odsetek badanych 15,0% chciałby kształcić się na kursach i szkoleniach, kontynuować naukę w szkole uzupełniającej – 15,0% oraz rozpocząć naukę w szkole policealnej lub studium – 11,7%. Kierunki ścisłe zamierza studiować – 10,3% badanych, 9,2% respondentów chce studiować kierunki ekonomiczne, natomiast kierunki przyrodnicze chciałoby podjąć 7,8% ankietowanych uczniów. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej aż 18,1% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację, co wynika zapewne z terminu badania (ankiety przeprowadzane były w listopadzie

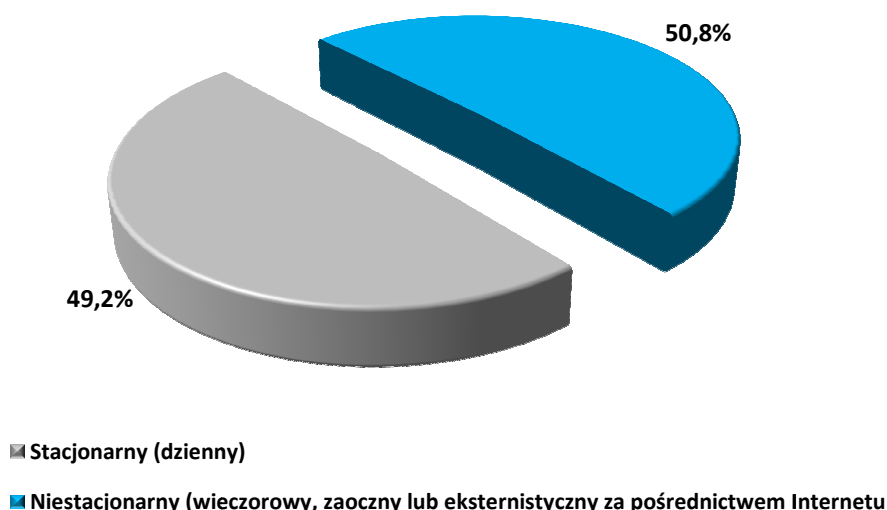
2017 roku) – kilka miesięcy przed podjęciem ostatecznej decyzji dotyczącej wyboru dalszej ścieżki edukacji.

Rysunek 11. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?

Badani uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, którzy zamierzają kontynuować naukę chcą kształcić się zarówno w trybie niestacjonarnym (wieczorowy, zaoczny lub eksternistyczny za pośrednictwem Internetu) – 50,8% jak i trybie stacjonarnym (dziennym) – 49,2%.

Rysunek 12. Preferowany tryb dalszej edukacji?

Uczniów, którzy zamierzają kontynuować naukę zapytano o najważniejsze motywy wyboru danego kierunku lub kierunków dalszej nauki. Każda z badanych osób mogła wskazać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego suma prezentowanych na wykresie wskazań jest większa

niż 100%. Okazuje się, że zdecydowanie najważniejszym czynnikiem decydującym o wyborze przyszłego kierunku edukacji są zainteresowania badanych uczniów – taką odpowiedź wskazała zdecydowana większość badanych respondentów – 77,2%. Niezwykle ważnymi aspektami wskazanymi przez badanych są czynniki związane z możliwościami zatrudnienia i sytuacją na rynku pracy. Takie odpowiedzi jak: perspektywy pracy po ukończeniu studiów oraz sytuacja na rynku pracy wskazało odpowiednio 46,7% oraz 39,2% badanych uczniów. Innymi ważnymi czynnikami decydującymi o wyborze kierunku dalszej edukacji są także: interesujący kierunek / specjalność – 33,6% oraz możliwość zdobycia zawodu – 29,7% wskazań. Wymienione powyżej pięć najważniejszych motywów wyboru kierunku dalszej edukacji ma kluczowe znaczenie dla uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Pozostałe czynniki, które zaprezentowano na wykresie, odgrywają mniej istotną rolę w procesie decyzyjnym.

Rysunek 13. Najważniejsze motywy wyboru kierunku/kierunków dalszej nauki

Poniżej przedstawiono najważniejsze motywy wyboru danego kierunku dalszej nauki z uwzględnieniem typu szkoły w której kształcą się uczniowie zamierzający kontynuować edukację. Dla uczniów kształcących się w liceach ogólnokształcących ważniejsze niż dla uczniów innych typów szkół, motywy wyboru dalszej nauki to między innymi: perspektywy pracy po ukończeniu szkoły, możliwość zdobycia zawodu, prestiż społeczny danego kierunku, poziom nauczania oraz opinia rodziców. Okazuje się, że dla uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych w powiecie kościerskim, ważniejsze niż dla uczniów innych typów szkół motywy wyboru kierunku dalszej nauki to: zainteresowania, możliwość bezpłatnej nauki, opinia znajomych, kolegów oraz dobra lokalizacja szkoły. Warto podkreślić, że dla uczniów technikum ważniejsze niż dla uczniów innych typów szkół,

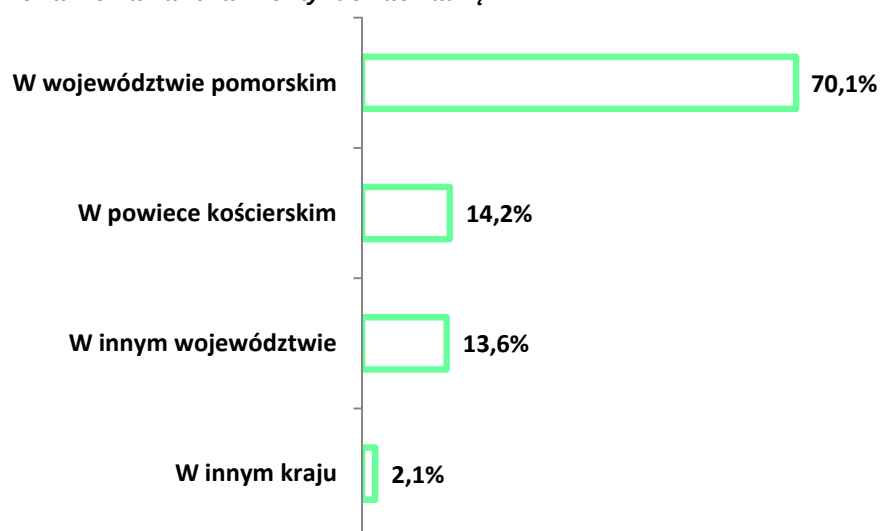
motywy wyboru przyszłego kierunku edukacji to: sytuacja na rynku pracy oraz interesujący(a) kierunek / specjalność.

Tabela 8. Najważniejsze motywy wyboru kierunku/kierunków dalszej nauki z uwzględnieniem typu szkoły.

	Liceum ogólnokształcące	Zasadnicza szkoła zawodowa	Technikum
Zainteresowania	78,1%	85,0%	73,1%
Sytuacja na rynku pracy	36,1%	40,0%	42,1%
Perspektywy pracy po ukończeniu szkoły	47,7%	43,3%	46,9%
Interesujący(a) kierunek / specjalność	35,5%	15,0%	39,3%
Możliwość bezpłatnej nauki	3,9%	16,7%	4,8%
Opinia rodziców	4,5%	1,7%	0,7%
Opinia znajomych, kolegów	3,9%	6,7%	3,4%
Perspektywa praktyk zawodowych	3,2%	3,3%	2,8%
Prestiż społeczny danego kierunku	10,3%	5,0%	5,5%
Poziom nauczania	12,9%	11,7%	9,0%
Możliwość zdobycia zawodu	38,1%	15,0%	26,9%
Dobra lokalizacja szkoły	2,6%	8,3%	3,4%

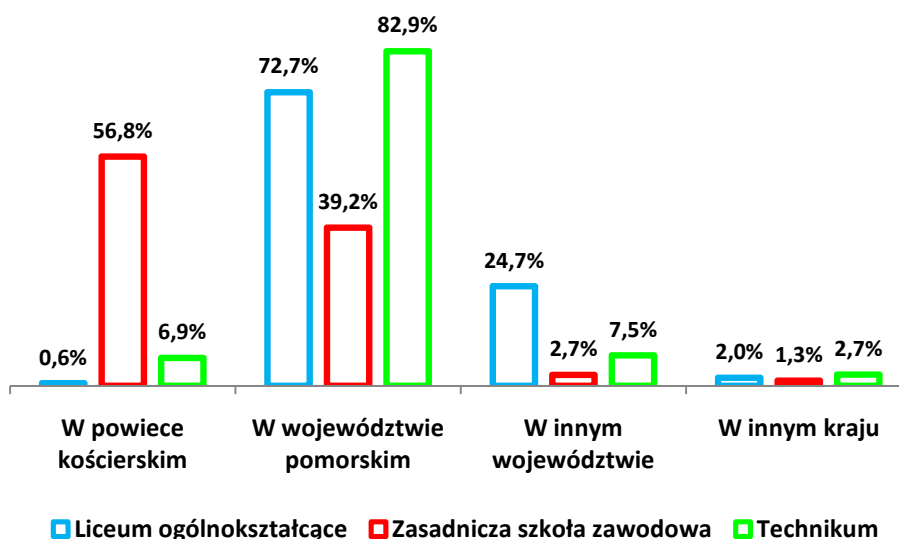
Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w województwie pomorskim. Zamiar kontynuowania nauki w województwie pomorskim wskazało aż 70,1% badanych. Plany dalszej edukacji w powiecie kościerskim oraz w innym województwie zadeklarowała odpowiednio 14,2% oraz 13,6% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 2,1% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju.

Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?

Poniżej przedstawiona została mobilność przestrzenno - edukacyjna uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę z uwzględnieniem typu szkoły, do której uczęszczają. Zgodnie z przedstawionymi danymi należy zauważyć, że większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat kościerski w celu kontynuowania edukacji. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – niemal wszyscy badani - 99,4% zamierzają kontynuować naukę poza obrębem powiatu kościerskiego, w tym 72,7% zamierza kontynuować naukę w województwie pomorskim, natomiast 24,7% w innym województwie. Także bardzo duża grupa uczniów ostatnich klas technikum – 93,1% planuje dalszą edukację poza obszarem powiatu kościerskiego, w tym 82,9% chce kontynuować naukę w obrębie województwa pomorskiego, natomiast 7,5% w innym województwie. Najmniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu kościerskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie kościerskim – 56,8% oraz w województwie pomorskim – 39,2%. Przedstawione dane ukazują istotny trend w zakresie migracji edukacyjnej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

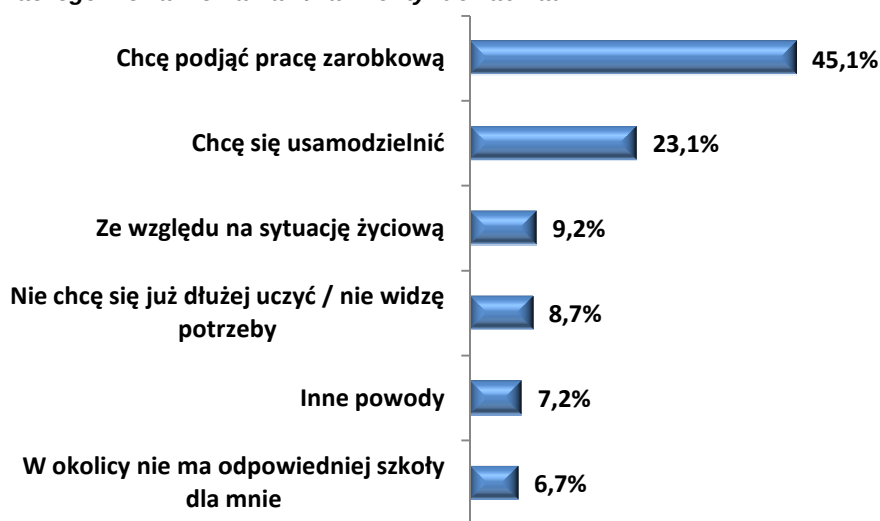
Rysunek 15. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.

Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji

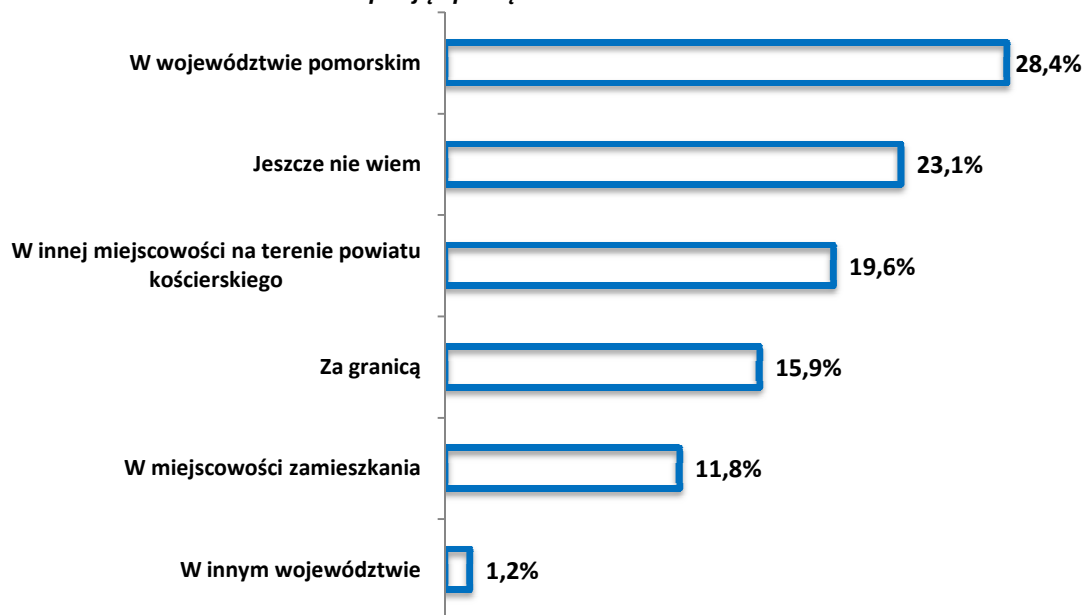
Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymienił największy odsetek badanych uczniów – 45,1%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć usamodzielnienia – 23,1%, sytuacja życiowa – 9,2%, brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 8,7%, inne powody – 7,2% oraz brak odpowiedniej szkoły w pobliżu miejsca zamieszkania – 6,7% wskazań.

Rysunek 16. Dlaczego nie zamierza Pani/Pan kontynuować nauki?

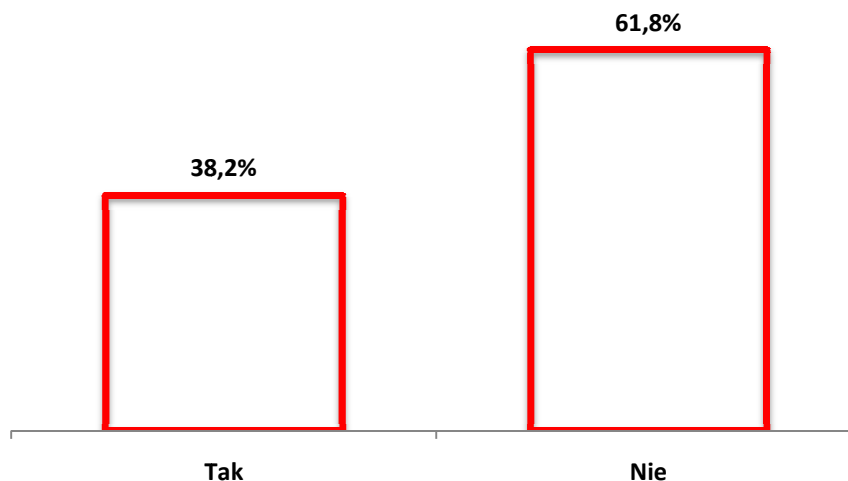
Zgodnie z przedstawionymi danymi największy odsetek przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji zamierza podjąć pracę w obrębie województwa pomorskiego – 28,4%. Duża grupa badanych uczniów – 23,1% jeszcze nie wie gdzie podejmie pracę zarobkową. Część ankietowanych uczniów – 19,6% zamierza podjąć pracę w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu kościerskiego, natomiast 15,0% badanych chce poszukiwać pracy za granicą. Więcej niż co dziesiąta badana osoba – 11,8% zamierza podjąć pracę w miejscu obecnego zamieszkania. Najmniejszy odsetek badanych – 1,2% poszukiwać będzie pracy poza województwem pomorskim.

Rysunek 17. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?

Według danych w chwili badania zdecydowana większość uczniów – 61,8%, którzy nie planują dalszej edukacji, jeszcze nie rozpoczęła poszukiwania stałej pracy. Takie działania rozpoczęło już 38,6% badanych uczniów.

Rysunek 18. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?

Przyszli absolwenci, którzy nie planują dalszej edukacji i rozpoczęli poszukiwania zatrudnienia, starają się znaleźć zatrudnienie głównie poprzez sieć osobistych kontaktów i znajomości. Taką metodę wymienił niemal każdy z badanych uczniów – 93,2%. Drugą z najczęściej praktykowanych metod jest poszukiwanie zatrudnienia za pośrednictwem portali internetowych oferujących pracę – 61,9%. Trzecią z powszechnie stosowanych metod poszukiwania pracy są osobiste wizyty, kontakty telefoniczne i wysyłanie dokumentów aplikacyjnych bezpośrednio do zakładów pracy – 57,6% wskazań. Pozostałe sposoby

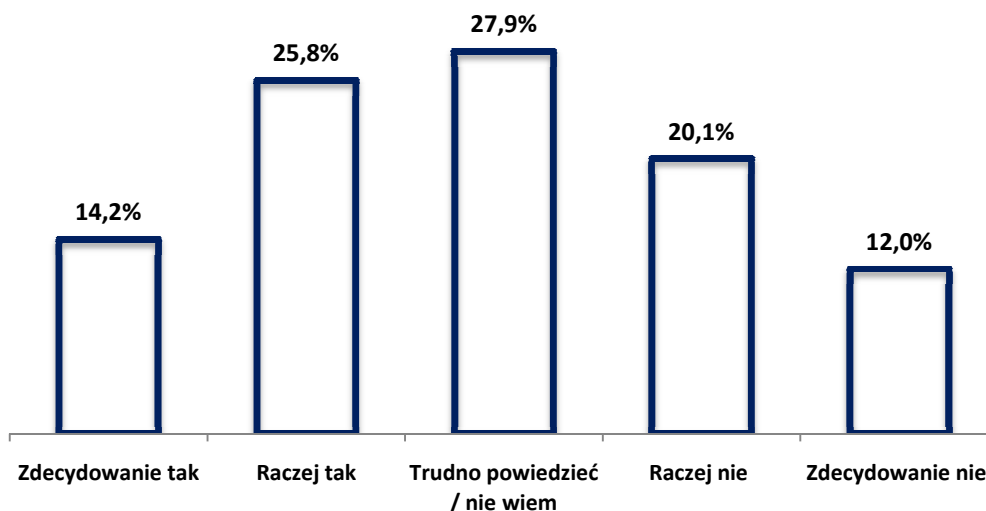
poszukiwana zatrudnienia cieszą się zdecydowanie mniejszym uznaniem respondentów. Warto zwrócić uwagę, iż 9,3% abiturientów zamierza rozpocząć własną działalność gospodarczą. Pracy za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy poszukiwało 8,5% respondentów. Prezentowane odpowiedzi nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

Rysunek 19. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?

Zgodnie z prezentowanymi danymi – 40,0% uczniów, którzy nie planują podjąć dalszego kształcenia chciałby pracować zgodnie z nabytymi w szkole kwalifikacjami. Biorąc pod uwagę wszystkie typy szkół, najwięcej głosów za podjęciem pracy w wyuczonym zawodzie pojawiło się wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Część badanych uczniów – 32,1% będzie poszukiwać pracy w zawodzie, który nie będzie zgodny z zawodem i umiejętnościami uzyskanymi w szkole ponadgimnazjalnej. Znaczny odsetek uczniów nie chce poszukiwać pracy w wyuczonym zawodzie, co może mieć związek z nieadekwatnym wyborem zawodu, który nie jest poszukiwany na lokalnym rynku pracy. Należy zwrócić uwagę, iż duży odsetek badanych – 27,9% jeszcze nie wie w jakim zawodzie będzie poszukiwać pracy.

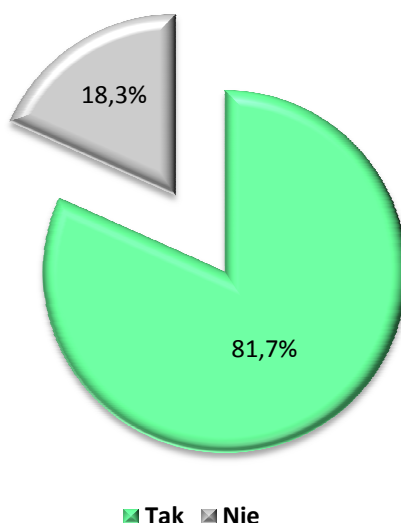
Rysunek 20. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?

Praca zarobkowa – doświadczenie uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Takie dane są bardzo optymistyczne, ponieważ współczesny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Według danych 81,7% uczniów pracowało już zarobkowo. Brak jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego wskazało 18,3% badanych uczniów.

Rysunek 21. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?

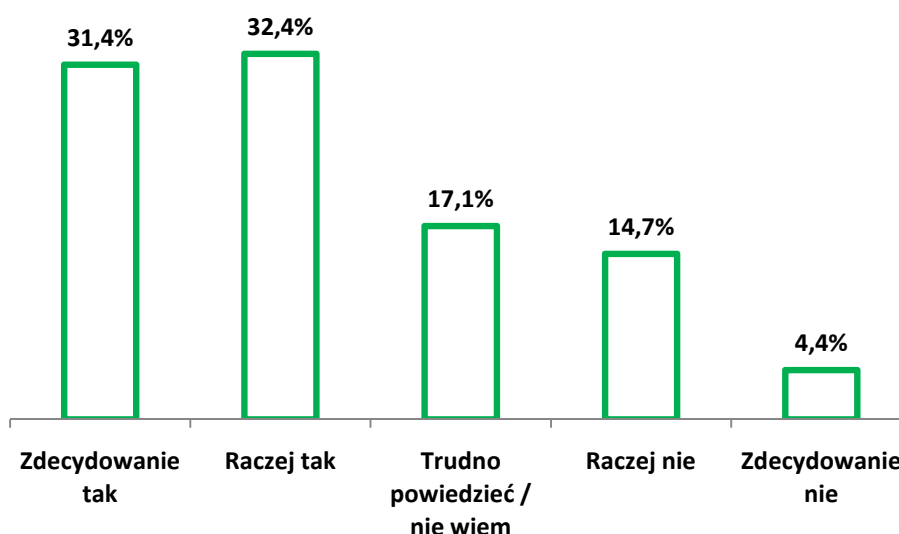
Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada doświadczenie związane z pracą zarobkową – 86,5%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił

77,7%. Posiadanie doświadczenia zawodowego w istotny sposób związane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 89,9% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniów liceum odpowiednio – 75,3% oraz 70,0% posiada już doświadczenie zawodowe.

Plany emigracyjne uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego

W niniejszej części opracowania przedstawiono plany emigracji zarobkowej uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego. Na wstępie należy podkreślić, iż na wyniki trzeba spojrzeć przez pryzmat deklaratywności wskazywanej przez uczniów, ponieważ pytanie dotyczyło rozważań wyjazdu za granicę, a nie faktycznych planów emigracyjnych. Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 63,8% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Według pozyskanych danych tylko 19,1% ankietowanych uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w liceach ogólnokształcących – 67,0% oraz technikach – 63,8%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 55,5%. Emigrację zarobkową rozważało 69,2% mężczyzn i 59,6% kobiet.

Rysunek 22. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?

Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to:
Niemcy – 57,3%, Wielka Brytania – 47,8%, Norwegi – 29,3% oraz Holandia – 21,8%.

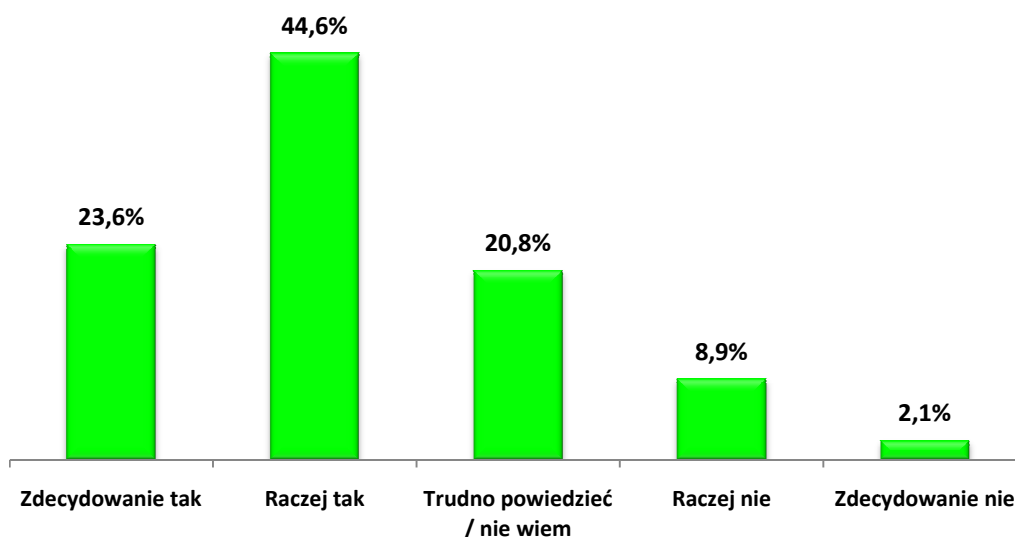
Tabela 9. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.

Kraj	Liczba	%
Niemcy	192	57,3%
Wielka Brytania	160	47,8%
Norwegia	98	29,3%
Holandia	73	21,8%
USA	55	16,4%
Szwecja	47	14,0%
Belgia	20	6,0%
Dania	10	3,0%
Francja	10	3,0%
Hiszpania	9	2,7%
Włochy	9	2,7%
Australia	5	1,5%
Kanada	5	1,5%
Szwajcaria	5	1,5%
Chiny	4	1,2%
Japonia	3	0,9%
Rosja	3	0,9%
Ukraina	3	0,9%
Grecja	2	0,6%
Islandia	2	0,6%
Korea Południowa	2	0,6%
Portugalia	2	0,6%
Arabia Saudyjska	1	0,3%
Austria	1	0,3%
Rumunia	1	0,3%
Czechy	1	0,3%
Finlandia	1	0,3%
Malta	1	0,3%
Meksyk	1	0,3%
Tajwan	1	0,3%
Turcja	1	0,3%

Plany zawodowe – ocena sytuacji na rynku pracy

Wcześniejsze analizy wykazały, że przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych deklarują mobilność zarówno w zakresie dalszej edukacji jak i poszukiwania zatrudnienia. Większość absolwentów opuści w przyszłym roku powiat kościerski ze względu na podjęcie dalszej edukacji lub zatrudnienia. Przedstawione poniżej dane potwierdzają tę tezę. Według danych łącznie 68,2% uczniów byłaby skłonna do podjęcia pracy poza powiatem kościerskim lub województwem pomorskim gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miała zapewnioną pomoc doradczą, czy też mieszkanie.

Rysunek 23. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?

Poniżej przedstawiono plany uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego w sytuacji braku zatrudnienia. Odpowiedzi ankietowanych odzwierciedlają planowane działania podejmowane w momencie wkroczenia na rynek pracy. Zgodnie z prezentowanymi danymi najwięcej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – 28,4% w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia dokończyłaby się w celu podniesienia kwalifikacji i zwiększenia szans na zatrudnienie. Co piąty badany respondent – 20,8% rozważałby wyjazd za granicę żeby znaleźć zatrudnienie. Część przyszłych absolwentów – 14,3% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważać będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Więcej niż co dziesiąta badana osoba – 11,0% nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Część badanych osób – 8,2% w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałaby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie w celu aktywizacji

zawodowej. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważałoby – 7,7%, natomiast 5,5% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 4,1% zastanawiałby się nad zmianą zawodu.

Rysunek 24. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?

Określone zachowania w przypadku niepowodzenia na rynku pracy różnią się w zależności od typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. Dalszą nauką, dokształcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 33,0% oraz technikum – 27,2%. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu kościerskiego w niemal równym stopniu rozważają uczniowie wszystkich typów szkół. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników – 16,8%.

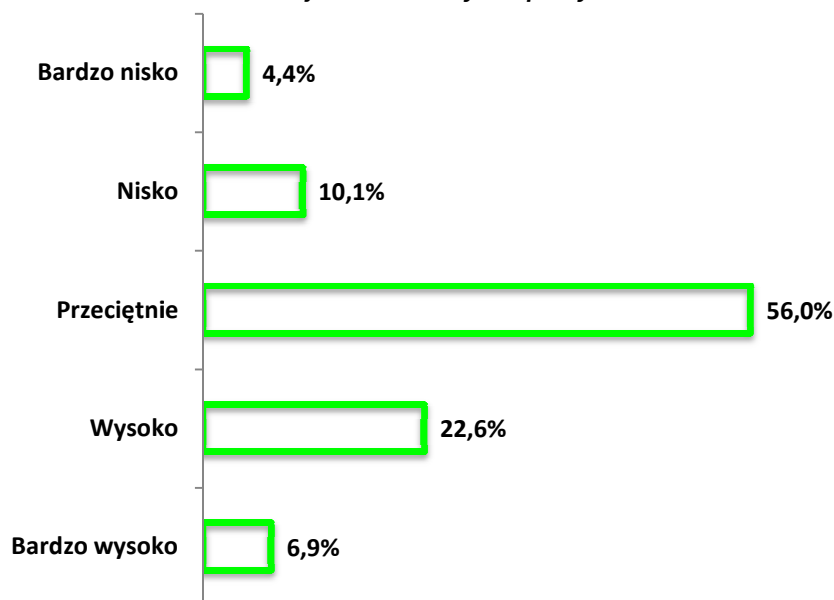
Tabela 10. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.

	Licea ogólnokształcące	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	Technika
Zmiana zawodu	2,2%	6,8%	4,3%
Dokształcanie	33,0%	21,4%	27,2%
Założenie własnej firmy	12,1%	11,7%	16,8%
Podjęcie pracy poniżej kwalifikacji	4,9%	5,8%	5,6%
Podjęcie pracę w innej miejscowości/województwie	8,2%	4,8%	8,2%
Wyjazd za granicę	19,2%	19,4%	22,0%
Rejestracja w urzędzie pracy	3,8%	15,5%	8,2%
Nie wiem	12,6%	14,6%	7,7%

Ocena szans na zatrudnienie

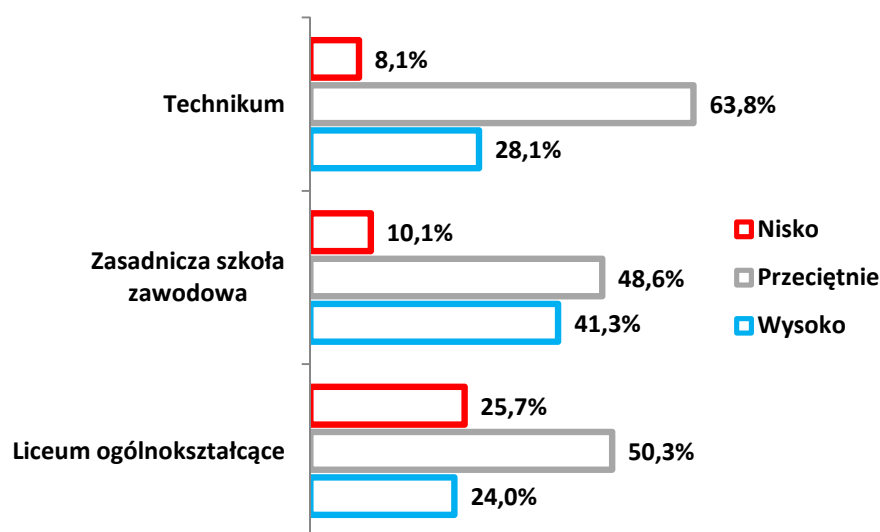
Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego przeciętnie oceniają własne szanse na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 56,0%. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ocena dotyczy obecnej sytuacji, w której znajdują się uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, jednocześnie większość badanych będzie dalej kontynuować naukę i podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji zawodowych wskazało łącznie 14,5% badanych respondentów, którzy uznali swoje szanse jako *niskie* – 10,1% lub *bardzo niskie* – 4,4%. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie wynosił łącznie 29,5%.

Rysunek 25. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.

Ocena własnych szans na rynku pracy, jak wykazały analizy jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 24,7% wskazań pozytywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 41,3% pozytywnych opinii.

Rysunek 26. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły

Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy

Powodzenie na rynku pracy i skuteczność w aktywizacji zawodowej składa się z wielu czynników, które zwiększać i determinować mogą szanse na znalezienie zatrudnienia. W związku z powyższym uczniów biorących udział w badaniu poproszono o wskazanie tych czynników, które są oczekiwane na rynku pracy i które ich zdaniem mogą zwiększać możliwość podjęcia zatrudnienia. Każdy z badanych mógł wskazać maksymalnie trzy odpowiedzi wymienione w kafeterii ankiety, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Największy odsetek badanych – 41,5% uważa, że znajomość języków obcych jest kluczową kwalifikacją i umiejętnością umożliwiającą podjęcie zatrudnienia. Kolejne trzy istotne czynniki mogące decydować o zatrudnieniu to kolejno: kwalifikacje wymagane na rynku pracy – 33,2%, umiejętności wymagane na rynku pracy – 31,7% oraz wyuczony zawód – 30,9%. O powodzeniu na rynku pracy stanowią także takie aspekty jak: kreatywność – 20,4%, komunikatywność – 19,6% oraz znajomości, kontakty – 19,2%. Pozostałe czynniki mogące stanowić o sukcesie na rynku pracy zostały wymienione w zamieszczonej poniżej tabeli.

Tabela 11. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.

	Ilość	Procent
Znajomość języków obcych	220	41,5%
Kwalifikacje wymagane na rynku pracy	176	33,2%
Umiejętności wymagane na rynku pracy	168	31,7%
Wyuczony zawód	164	30,9%
Kreatywność	108	20,4%
Komunikatywność	104	19,6%
Znajomości, kontakty	102	19,2%
Dobra organizacja pracy	74	14,0%
Samodzielność	70	13,2%
Umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi	64	12,1%
Szybkość wdrażania się w nowe obowiązki	61	11,5%
Gotowość do pracy w nienormowanym czasie	56	10,6%
Ukończenie dodatkowych specjalistycznych	34	6,4%
Znajomość określonych programów	23	4,3%
Umiejętności analityczne	10	1,9%
Inne czynniki	4	0,8%

Oczekiwana forma zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 75,0% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Brak zainteresowania pracą w mniejszym wymiarze czasu pracy może być ważną barierą w pełniejszej aktywizacji młodych osób, które nie mają jeszcze doświadczenia zawodowego. Należy zwrócić uwagę, iż część badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 10,1% jest zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.

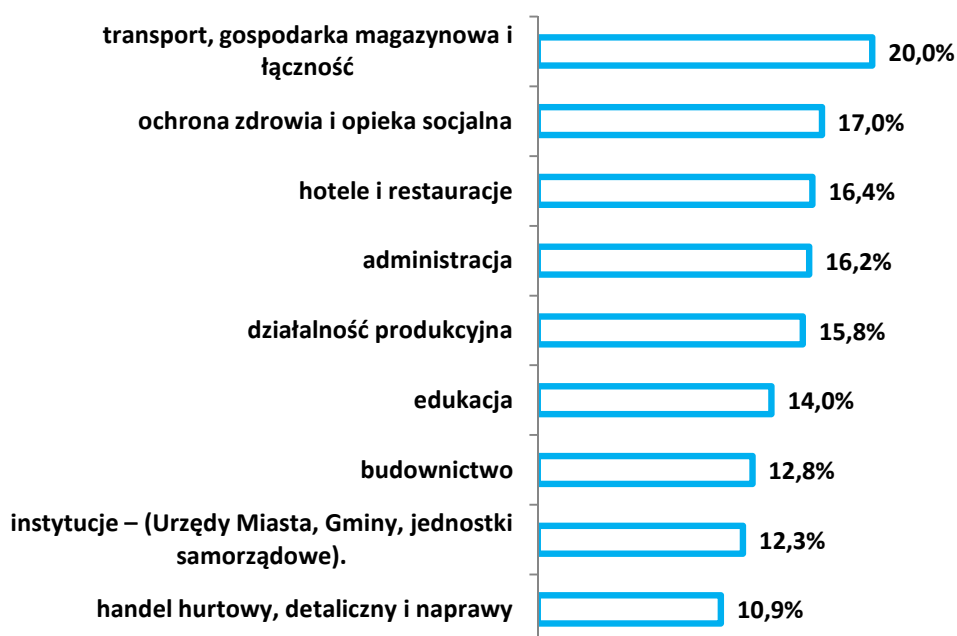
Rysunek 27. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?

Branża, w której chcieliby pracować uczniowie szkół ponadgimnazjalnych

Uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego są zainteresowani pracą w różnorodnych branżach. Nie odnotowano wyraźnie dominujących branż, w których przyszli absolwenci poszukiwać będą zatrudnienia. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branżach: transport, gospodarka magazynowa i łączność – 20,0%, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 17,0%, hotele i restauracje – 16,4% oraz administracja – 16,2%. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna – 15,8% oraz edukacja – 14,0%. Część badanych – 12,8% chciałaby pracować w branży budowlanej oraz jednostkach samorządu terytorialnego – 12,3% oraz w branży administracja – 11,8%. Nieznacznie niższym zainteresowaniem uczniów cieszyłaby się praca w branży handel hurtowy, detaliczny i naprawy. Należy zwrócić uwagę, iż suma wskazań jest większa niż 100%, ponieważ każdy z ankietowanych mógł wskazać kilka odpowiedzi.

Rysunek 28. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?

Bardziej istotne, precyzyjniejsze wyniki przedstawiono po uwzględnieniu typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Według danych uczniowie liceów ogólnokształcących w większym stopniu niż przedstawiciele innych szkół chcieliby pracować w takich branżach jak: administracja, edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna oraz instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe). Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych chcieliby pracować w takich branżach jak: budownictwo oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Natomiast uczniowie techników w większym stopniu niż uczniowie pozostałych szkół chcą pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna, handel hurtowy, detaliczny i naprawy oraz hotele i restauracje.

Tabela 12. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.

Branża	Licea ogólnokształcące	Zasadnicze Szkoły Zawodowe	Technika
działalność produkcyjna	8,2%	9,1%	20,6%
budownictwo	7,7%	17,3%	12,6%
handel hurtowy, detaliczny i naprawy	4,9%	7,3%	10,9%
administracja	19,8%	2,7%	18,1%
hotele i restauracje	11,5%	6,4%	22,3%
transport, gospodarka magazynowa i łączność	15,9%	19,1%	18,9%
edukacja	26,4%	0,0%	10,9%
ochrona zdrowia i opieka socjalna	25,8%	3,6%	10,9%
instytucje – (Urzędy Miasta, Gminy, jednostki samorządowe).	16,5%	0,0%	14,3%

Oczekiwane wynagrodzenie

**Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół
ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego to: 3 914zł**

**Oczekiwane wynagrodzenie netto z uwzględnieniem cech społeczno
- demograficznych respondentów:**

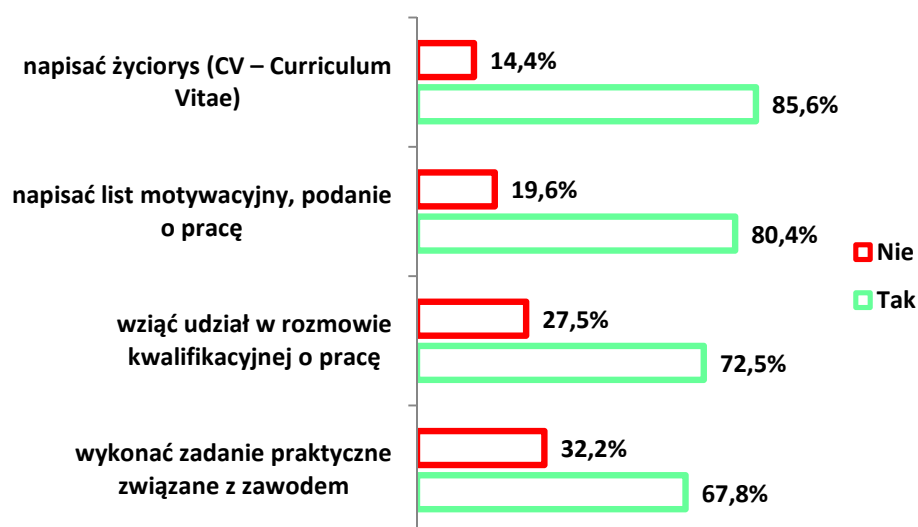
- ✓ **Kobiety: 3 259zł**
- ✓ **Mężczyźni: 4 636 zł**

- ✓ **Liceum ogólnokształcące: 4 203zł**
- ✓ **Zasadnicza szkoła zawodowa: 3 907zł**
- ✓ **Technikum: 3 700 zł**

Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy

W niniejszej części przedstawiona została diagnoza podstawowych umiejętności uczniów szkół ponadgimnazjalnych, które mogli nabyć podczas zajęć prowadzonych w szkole. Umiejętności te są kluczowe i niezbędne podczas poszukiwania zatrudnienia. Uczniowie dokonali oceny własnych umiejętności w następującym zakresie: pisanie życiorysu, pisanie listu motywacyjnego – podania o pracę, prowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej o pracę oraz wykonywanie zadań praktycznych związanych z zawodem. Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 85,6% uważa, że potrafi napisać życiorys, 80,4% list motywacyjny, 72,5% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 67,8% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań.

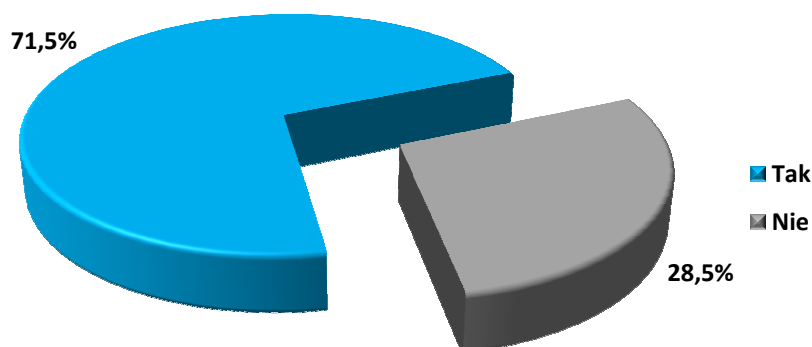
Rysunek 29. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.

Uczniowie biorący udział w badaniu wskazali, że najważniejszym czynnikiem stanowiącym o powodzeniu na rynku pracy jest znajomość języków obcych. Jak powszechnie wiadomo współczesny rynek pracy niejako wymusza na osobach poszukujących zatrudnienia posiadania szeregu kompetencji i kwalifikacji niezbędnych do świadczenia pracy, a także w wielu przypadkach umiejętność porozumiewania się w językach obcych. Znajomość co najmniej jednego języka obcego jest wymagana na wielu stanowiskach pracy i niezbędna w sytuacji emigracji zarobkowej poza granice kraju. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego – 71,5%

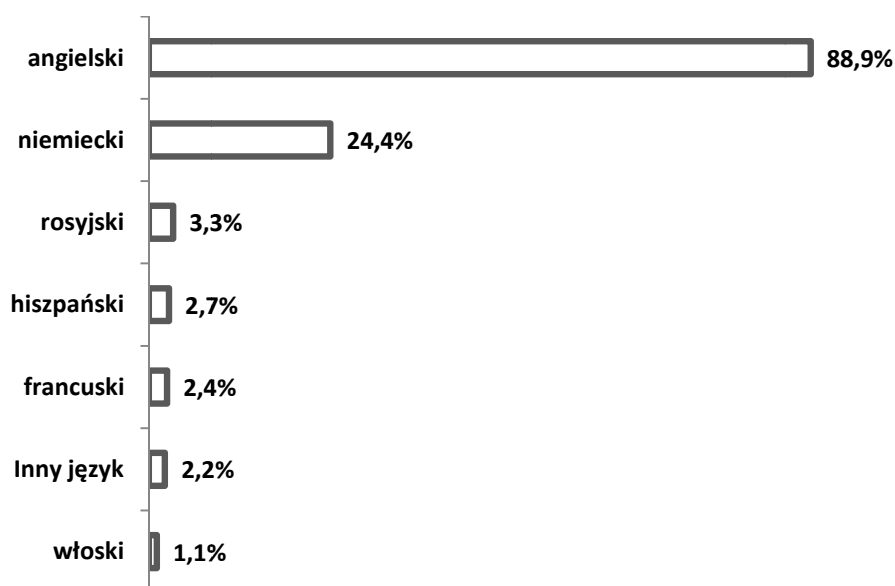
zna co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 89,1% oraz uczniów techników – 68,9%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 39,1%.

Rysunek 30. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 88,9% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 24,4% badanych. Pozostałe języki obce zna zaledwie po kilka procent badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

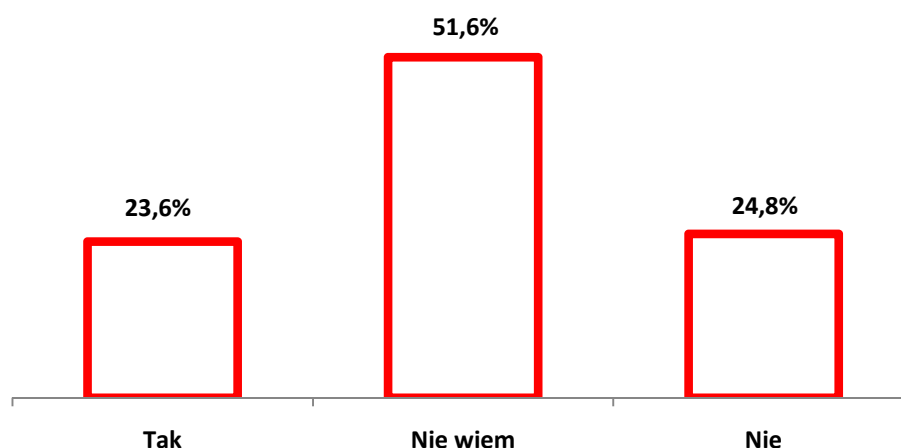
Rysunek 31. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?

Korzystanie z doradztwa zawodowego

Niezwykle ważną rolę w zakresie planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej młodych osób pełni doradztwo zawodowe. Doradztwo zawodowe ma niebagatelne znaczenie szczególnie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, ponieważ pomaga i wspiera uczniów przy planowaniu kolejnych decyzji po zakończeniu edukacji. Taka pomoc jest niezbędna, ze względu na fakt, iż uczniowie nie zawsze potrafią podjąć samodzielną decyzję zawodową i rozpoznać w odpowiedni sposób własne predyspozycje. Profesjonalne wsparcie doradcze w zakresie wyboru kierunku kształcenia lub określenia ścieżki zawodowej może pomóc młodym osobom w efektywnym zarządzaniu posiadanymi kompetencjami i umiejętnościami. Doradztwo zawodowe jest dostępne dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego. Często w szkołach ponadgimnazjalnych pracują doradcy zawodowi, w powiecie istnieją także poradnie zawodowe oraz Młodzieżowe Centrum Kariery oraz Ochotniczy Hufiec Pracy. Niestety okazuje się, że ponad połowa badanych uczniów – 51,6% nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 24,8% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 23,6% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy.

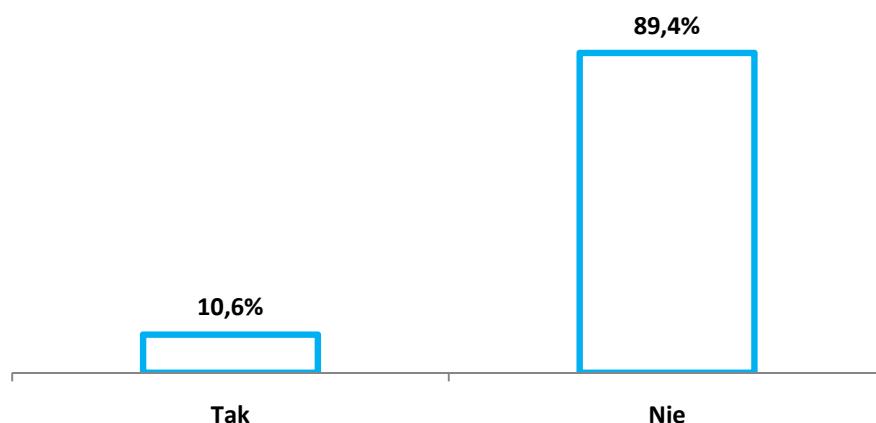
Rysunek 32. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?

Młodzież kształcąca się w szkołach ponadgimnazjalnych często nie jest w pełni świadoma wagi podejmowanych decyzji edukacyjno - zawodowych, ponadto uczniowie nie zawsze potrafią sami podjąć decyzji zawodowej i rozpoznać w odpowiedni sposób własnych predyspozycji. Ze względu na trudności w trafnym określeniu optymalnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej uczniowie powinni mieć możliwość korzystania z profesjonalnej pomocy

podczas podejmowania istotnych decyzji o przyszłości zawodowej. W związku z powyższym, z punktu widzenia projektu badawczego istotne było wskazanie, na ile uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego korzystają z usług doradztwa zawodowego lub z innych źródeł wsparcia w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej. Pomimo tego, że zakres i spectrum możliwego wsparcia doradczego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego jest szerokie - zaledwie 10,6% badanych przyznało, że korzystało z pomocy doradcy zawodowego lub innych instytucji w planowaniu dalszej kariery zawodowej. Takie wyniki są niepokojące, dlatego koniecznością wydaje się promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspierać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Należy zwiększyć dostępność tego rodzaju usług oraz rozpowszechnić ofertę wśród uczniów nie tylko szkół ponadgimnazjalnych, ale także uczniów gimnazjum. W odniesieniu do typu szkół warto zauważyć, że relatywnie największy odsetek uczniów liceów – 11,5% oraz technikum – 10,1% korzystało z pomocy doradcy zawodowego i zaledwie 6,3% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego

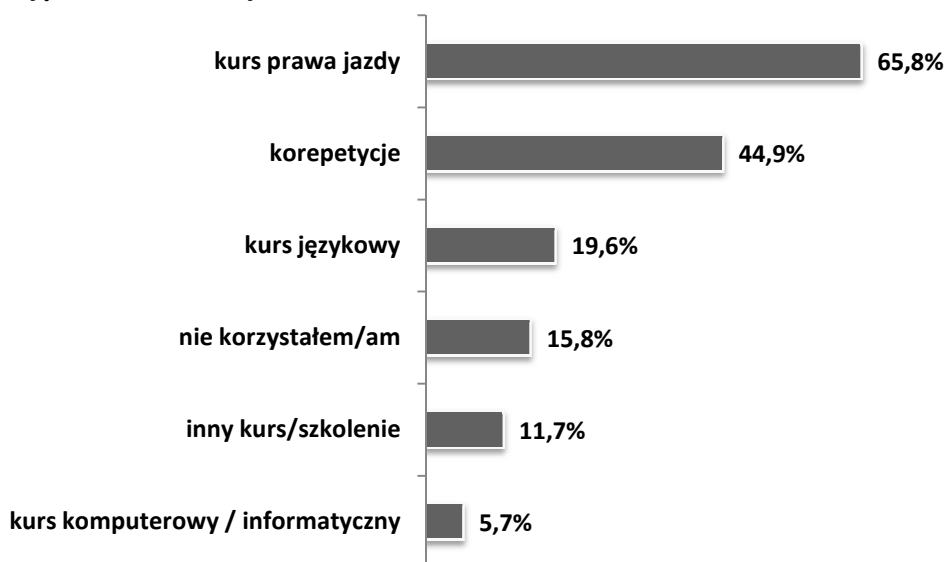
Rysunek 33. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?

Uczestnictwo w dodatkowych, nieobowiązkowych formach nabywania wiedzy i umiejętności

Według pozyskanych danych zdecydowana większość uczniów 84,2% spośród wszystkich biorących udział w badaniu uczestniczyło w dodatkowych, nieobowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem oraz uzupełnianiem kwalifikacji. Zdobyte dodatkowe umiejętności w ramach dobrowolnych zajęć, poza tradycyjnym systemem edukacji są oczekiwane na rynku pracy i niezwykle istotne w samym procesie poszukiwania pracy. Według danych największy odsetek uczniów biorących udział w badaniu – 65,8% uczestniczy bądź uczestniczył w kursie prawa jazdy kat B. Inną popularną formą zajęć pozalekcyjnych są korepetycje, w których uczestniczy bądź uczestniczyło – 44,9% badanych uczniów. W kursach językowych w trakcie nauki uczestniczy bądź uczestniczyło 19,6% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego. W innych zajęciach, brało udział – 11,7% badanych, natomiast w zajęciach komputerowych – informatycznych – 5,7% uczniów. Należy nadmienić, że 15,8% badanych nie brało udziału w dodatkowych kursach i szkoleniach umożliwiających nabywanie nowych kwalifikacji lub kompetencji. Każda z badanych osób mogła w odpowiedzi na to pytanie udzielić kilku odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

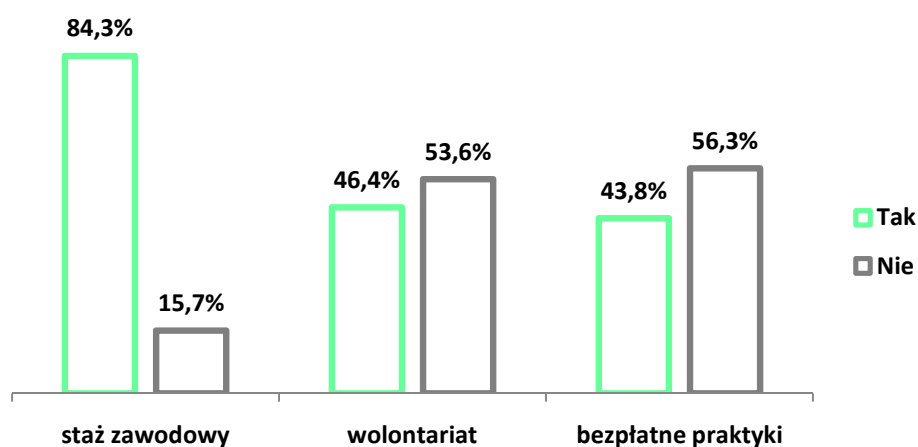
Rysunek 34. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?

Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego

Niezwykle ważną umiejętnością pożądaną i oczekiwaną przez pracodawców jest posiadanie doświadczenia zawodowego, które często warunkuje zatrudnienie potencjalnego kandydata do pracy. Uczniom szkół ponadgimnazjalnych zadano pytanie, czy byliby zainteresowani uczestnictwem w stażu zawodowym, bezpłatnych praktykach lub wolontariacie w celu zdobycia niezbędnego doświadczenia zawodowego. Przeprowadzone badania wykazały, że zdecydowana większość ankietowanych – 84,3% akceptuje możliwość nabywania doświadczenia podczas stażu zawodowego. W stażach zawodowych chcieliby uczestniczyć przede wszystkim uczniowie liceów ogólnokształcących – 87,9% oraz uczniowie techników – 75,6%. Odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych zainteresowanych stażami zawodowymi wynosił – 68,2%. Na udział w pozostałych formach przyczyniających się do zdobycia cennego doświadczenia zawodowego zdecydowałby się zdecydowanie mniejszy odsetek badanych uczniów. W wolontariacie skłonnych byłoby uczestniczyć 46,4% respondentów, w tym w szczególności 58,8% uczniów liceów, 32,3% uczniów techników oraz 22,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W najmniejszym stopniu uczniowie akceptują swój ewentualny udział w bezpłatnych praktykach. Na taką formę zdobycia doświadczenia zawodowego zgodziłoby się 43,8% badanych. Z punktu widzenia typu szkoły, do której uczęszczają respondenci wynika, że w wolontariacie, w największym stopniu chcą brać udział uczniowie liceów – 53,3%, natomiast w najmniejszym uczniowie technikum – 29,8% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 25,4%.

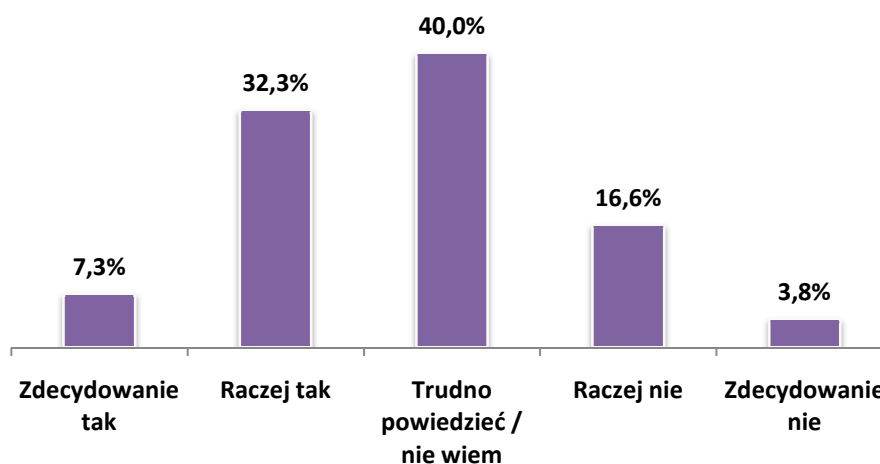
Rysunek 35. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:

Wiedza dotycząca aktywnego poszukiwania pracy

Przyszli absolwenci, którzy zamierzają podjąć zatrudnienie po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej powinni być wyposażeni w wiedzę dotyczącą aktywnego poszukiwania pracy. Taka wiedza wydaje się być także niezbędna podczas poszukiwania prac dorywczych i dodatkowych przez uczniów, którzy będą kontynuować naukę w kolejnych latach. Według danych informację na temat rynku pracy posiada – 39,6% badanych. Brak wiedzy na temat aktywnego poszukiwania pracy zadeklarowało łącznie – 20,4% respondentów. Bardzo duży odsetek badanych – 40,0% nie wie czy posiada wiedzę z takiego zakresu. Taki wynik oznacza konieczność zwiększenia działań informacyjnych i doradczych, które prezentować będą informację o sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz opisywać metodologię i strategię poszukiwania zatrudnienia. Wiedzę na temat rynku pracy i aktywnego poszukiwania zatrudnienia posiada 46,3% uczniów zasadniczych szkół zawodowych, 39,1% uczniów techników oraz 34,6% uczniów liceów ogólnokształcących.

Rysunek 36. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?

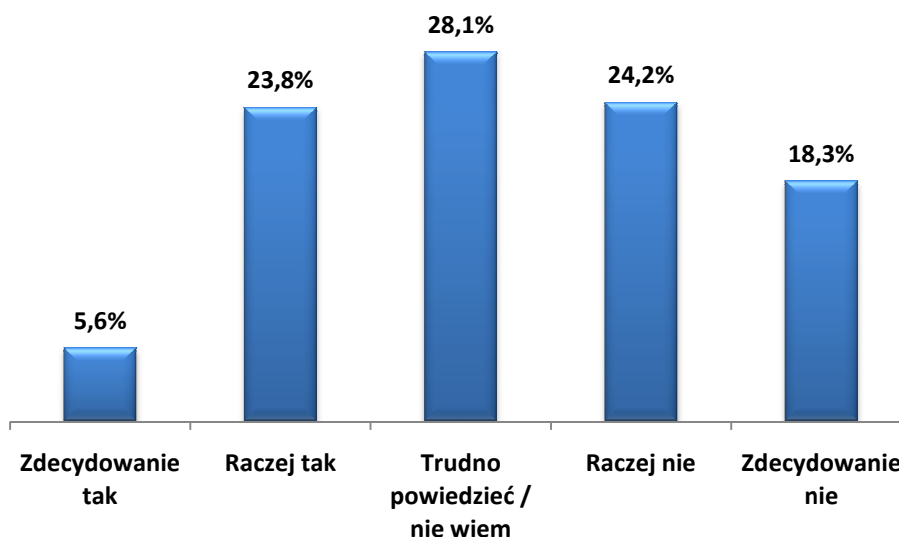

Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej

W związku ze znacznym zainteresowaniem młodych osób rozpoczęciem działalności gospodarczej zapytano przyszłych absolwentów o przygotowanie teoretyczne i praktyczne do podjęcia działalności gospodarczej, które oferuje szkoła. Opinie uczniów dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej są bardzo rozbieżne. Zdaniem 42,5% ankietowanych uczniów, szkoły do których uczęszczają nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. Na taki odsetek wskazały się opinie *raczej nie* oraz *zdecydowanie nie*, które wymieniło

odpowiednio 24,2% oraz 18,3%. Innego zdania było łącznie 29,4% ankietowanych, którzy uważają że szkoła w odpowiedni sposób wyposaża ucznia w wiedzę i umiejętności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Brak zdania w tym temacie wyraziło – 28,1% uczestników badania. Dokonując analizy struktury rozkładu odpowiedzi udzielonych przez uczniów okazuje się, że najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują zasadnicze szkoły zawodowe – 46,3% oraz technika – 34,9%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskały licea ogólnokształcące zaledwie – 10,4% wskazań licealistów.

Rysunek 37. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?

Działania oczekiwane przez uczniów

Tytułem podsumowania badań przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych zapytano ankietowanych o oczekiwane działania ze strony instytucji, administracji publicznej oraz szkół, które ułatwiłyby młodym osobom start zawodowy oraz wspierały ich edukację. Uczestnicy badania wskazywali te obszary, których zmiana mogłaby doprowadzić do redukcji zjawiska emigracji zarobkowej młodych osób i migracji edukacyjnej. Pytanie zadane uczniom miało charakter otwarty każdy z badanych mógł wskazać dowolną odpowiedź, która została zaszeregowana do odpowiedniej kategorii odpowiedzi. Wśród najważniejszych postulatów przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych pojawiły się takie pomysły, jako remedium na powszechną emigrację zarobkową młodych osób:

Oczekiwania dotyczące działań władz centralnych:

- *Tworzenie nowych miejsc pracy przy wsparciu i partycypacji administracji publicznej.*
- *Ulgi dla nowych przedsiębiorstw.*
- *Pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia.*
- *Tworzenie nowych miejsc pracy dla młodych osób.*
- *Zwiększenie płacy minimalnej.*
- *Zwiększenie wynagrodzeń w przedsiębiorstwach.*
- *Zmniejszenie składek ZUS, likwidacja PIT, CIT.*
- *Obniżenie kwoty wolnej od podatku.*
- *Możliwość podejmowania pracy przez osoby młodociane.*
- *Likwidacja umów śmieciowych.*

Oczekiwania dotyczące działań władz lokalnych w powiecie kościerskim

- *Pozyskanie nowych inwestorów tworzących miejsca pracy w powiecie kościerskim.*
- *Zwiększenie możliwości nabywania doświadczenia za pośrednictwem stażu zawodowego oraz praktyk.*
- *Zwiększenie środków finansowych na organizację instrumentów aktywizacyjnych.*
- *Tworzenie warunków do zdobycia doświadczenia zawodowego.*
- *Ułatwienia związane z rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.*
- *Ulgi dla nowo powstałych firm.*
- *Wspieranie lokalnych przedsiębiorców małych i średnich firm.*

Oczekiwania w zakresie edukacji

- *Likwidacja kierunków studiów, które nie dają szans na zatrudnienie.*
- *Bezpłatne koła zainteresowań*
- *Bezpłatne podręczniki.*
- *Organizacja szkoleń zawodowych w szkołach.*
- *Płatne praktyki dla uczniów szkół średnich w weekendy.*
- *Pomoc w wybraniu ścieżki zawodowo – edukacyjnej.*

Podsumowanie

Przeprowadzone badania wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z obszaru powiatu kościerskiego stanowią niezwykle cenne źródło informacji dotyczące wielu aspektów związanych z oczekiwaniami i aspiracjami przyszłych absolwentów. Pogłębione badania i analizy danych umożliwiły zdobycie szczegółowych informacji na temat postaw i planów związanych z własnym rozwojem zawodowym, jakie uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mają kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły. W raporcie zaprezentowano informacje na temat planów edukacyjno – zawodowych, aspiracji życiowych, oczekiwań związanych z rozwojem zawodowym i edukacyjnym młodych osób. Ogólne dane poddano szczegółowej analizie w taki sposób, aby pozyskać i porównać odpowiedzi udzielone przez przedstawicieli wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie kościerskim. W taki sposób uzyskano pełny obraz planów zawodowych i oczekiwań uczniów z uwzględnieniem danego typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że zapewnienie pomocy uczniom ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zwłaszcza tym, którzy nie zamierzają kontynuować nauki wydaje się być koniecznością w kontekście bardzo trudnej sytuacji młodych osób na rynku pracy. Wyniki badań stanowią podstawę do wprowadzenia, inicjowania lub modyfikowania działań, które będą wspierać młode osoby w planowaniu dalszej kariery zawodowo – edukacyjnej oraz dostosują instrumenty wsparcia do oczekiwań młodych osób wkraczających na rynek pracy. Wyniki zaprezentowane w raporcie stanowić powinny podstawę do optymalizacji działań ukierunkowanych na efektywne wsparcie uczniów w zakresie planowania ich dalszej kariery zawodowej lub edukacyjnej. Poniżej przedstawiono główne konkluzje, które powstały na podstawie przeprowadzonych szczegółowych badań planów zawodowych i oczekiwań uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych

1. Motywy wyboru szkoły i zadowolenie z decyzji o wyborze szkoły

Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego jest zadowolona z wyboru szkoły, do której obecnie uczęszcza. Pozytywne opinie wskazało 62,6% badanych uczniów. Większość badanych respondentów prawdopodobnie podjęłaby taką samą decyzję dotyczącą wyboru szkoły i ścieżki edukacyjnej. W większości typów szkół ponadgimnazjalnych przeważały pozytywne oceny dotyczące wyboru danej szkoły. Najbardziej zadowoleni z wyboru szkoły ponadgimnazjalnej byli

uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 88,2% oraz uczniowie technikum – 62,2%. Najmniej zadowoleni z wyboru szkoły byli uczniowie uczęszczający do liceum ogólnokształcącego – 47,5%. Takie dane wynikają z coraz bardziej pozytywnego wizerunku kształcenia zawodowego oraz zwiększenia liczby ofert pracy skierowanych do osób posiadających wykształcenie zawodowe. Wśród najważniejszych determinantów wyboru danej szkoły najczęściej wskazywanych było sześć kluczowych czynników: zainteresowania – 32,1%, interesujący kierunek, specjalność – 26,2%, możliwość zdobycia zawodu – 24,0%, opinia znajomych, kolegów – 23,6%, perspektywa podjęcia pracy po ukończeniu szkoły – 23,0% oraz dobra lokalizacja szkoły – 22,8% wszystkich wskazań. Prezentowane wyniki oznaczają, że znaczna część uczniów dokonała świadomego wyboru danego kierunku i ścieżki edukacji o czym świadczą liczne wskazania takich aspektów jak: zainteresowania, interesujący kierunek, specjalność, perspektywy pracy czy też możliwość zdobycia zawodu. Należy także zwrócić uwagę, że duża grupa badanych uczniów wybiera szkołę także ze względów pragmatycznych związanych z odległością szkoły od miejsca zamieszkania lub z opinią znajomych.

2. Edukacja w szkole a przygotowanie zawodowe - jakość zajęć praktycznych

Blisko połowa respondentów – 49,1% jest przekonana, że zajęcia odbywające się w szkole w odpowiedni sposób kształtują umiejętności poszukiwania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej. Odmiennego zdania była znaczna część badanych – 27,7%, którzy kształcą się w jednej ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego. Taki wynik oznaczać może występowanie istotnych problemów, które utrudniać mogą przyszłym absolwentom efektywne poszukiwanie zatrudnienia po zakończeniu edukacji. Według danych to liceum ogólnokształcące najgorzej przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Taką opinię wyraziło, aż 47,8% respondentów kształcących się w liceach, którzy uważają, że taka szkoła nie przygotowuje w odpowiedni sposób do podjęcia zatrudnienia. Szkołą, która w najlepszy sposób przygotowuje do podjęcia zatrudniania jest zasadnicza szkoła zawodowa. Według danych aż 75,4% uczniów kształcących się w zasadniczych szkołach zawodowych uważa, że tego typu szkoła w sposób najlepszy przygotowuje do podjęcia zatrudnienia. Wysoki pozytywny wskaźnik – 58,2% uzyskały technika. Według danych 51,7% uczniów uczestniczących w badaniu brała udział w takich zajęciach praktycznych. Największy odsetek uczniów, którzy brali udział w praktykach zawodowych ocenia ich przydatność w dalszej karierze zawodowej przeciętnie – 33,7% odpowiedzi. Pozytywne odpowiedzi

wskazało łącznie 45,1% respondentów. Negatywne opinie wymieniło łącznie 21,2% badanych. Przydatność praktyk zawodowych wyżej oceniają uczniowie zasadniczych szkół zawodowych niż techników.

3. *Plany po zakończeniu edukacji w szkole ponadgimnazjalnej*

Wyniki badań ukazały, że zdecydowana większość uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego – 69,4% zamierza kontynuować naukę po zakończeniu szkoły, w tym 41,6% zamierza kontynuować naukę łącząc ją z pracą, natomiast 27,8% badanych będzie kontynuowało naukę bez podejmowania dodatkowo zatrudnienia. Pracę po zakończeniu nauki w obecnej szkole bez kontynuowania dalszej nauki zamierza podjąć – 18,9% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego biorących udział w badaniu. Według danych 9,2% uczestników badania nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Największy odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej odnotowano wśród uczniów technikum – 12,2% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 8,2%. Najbardziej świadomi swoich dalszych planów wydają się być uczniowie liceów ogólnokształcącego, którzy w zdecydowanej większości planują dalszą edukację. Inne plany zawodowe ma 2,5% respondentów.

4. *Plany związane z kontynuowaniem edukacji, mobilność edukacyjna przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych*

Łączyć naukę z pracą zarobkową po ukończeniu szkoły zamierza – 44,9% kobiet i 36,7% mężczyzn kończących edukację w szkołach ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego. Według danych większy odsetek kobiet 32,0% niż mężczyzn – 21,9% zamierza kontynuować edukację bez podejmowania zatrudnienia. Pracę z dalszą edukacją zamierza łączyć 47,0% uczniów technikum, 46,3% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 29,1% uczniów liceum. Kontynuować naukę bez podejmowania zatrudnienia zamierza 56,0% uczniów liceum, 13,8% uczniów technikum oraz 8,2% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. Zdecydowana większość uczniów chce kontynuować naukę w ramach studiów wyższych, w tym największy odsetek zamierza studiować kierunki techniczne – 22,2%, nauki humanistyczne – 18,1% oraz nauki społeczne 16,1%. Znaczny odsetek badanych 15,0% chciałby kształcić się na kursach i szkoleniach, kontynuować naukę w szkole uzupełniającej

– 15,0% oraz rozpocząć naukę w szkole policealnej lub studium – 11,7%. Kierunki ściśle zamierza studiować – 10,3% badanych, 9,2% respondentów chce studiować kierunki ekonomiczne, natomiast kierunki przyrodnicze chciałoby podjąć 7,8% ankietowanych uczniów. Pomimo podjęcia decyzji o kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły ponadgimnazjalnej aż 18,1% badanych jeszcze nie wie w jakiej formie podejmie dalszą edukację. Badani uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, którzy zamierzają kontynuować naukę chcą kształcić się zarówno w trybie niestacjonarnym (wieczorowy, zaoczny lub eksternistyczny za pośrednictwem Internetu) – 50,8% jak i trybie stacjonarnym (dziennym) – 49,2%. Zdecydowanie najważniejszym czynnikiem decydującym o wyborze przyszłego kierunku edukacji są zainteresowania badanych uczniów – taką odpowiedź wskazała zdecydowana większość badanych respondentów – 77,2%. Niezwykle ważnymi aspektami wskazanymi przez badanych są czynniki związane z możliwościami zatrudnienia i sytuacją na rynku pracy. Takie odpowiedzi jak: perspektywy pracy po ukończeniu studiów oraz sytuacja na rynku pracy wskazało odpowiednio 46,7% oraz 39,2% badanych uczniów. Innymi ważnymi czynnikami decydującymi o wyborze kierunku dalszej edukacji są także: interesujący kierunek / specjalność – 33,6% oraz możliwość zdobycia zawodu – 29,7% wskazań. Okazuje się, że zdecydowana większość uczniów, ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego, którzy zamierzają kontynuować naukę po zakończeniu szkoły chce kształcić się dalej w województwie pomorskim. Zamiar kontynuowania nauki w województwie pomorskim wskazało aż 70,1% badanych. Plany dalszej edukacji w powiecie kościerskim oraz w innym województwie zadeklarowała odpowiednio 14,2% oraz 13,6% badanych. Po zakończeniu szkoły ponadgimnazjalnej – 2,1% respondentów zamierza podjąć naukę w innym kraju. Większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (szczególnie uczniowie liceów ogólnokształcących oraz techników) opuści powiat kościerski w celu kontynuowania edukacji. Zdecydowanie największą mobilnością charakteryzują się uczniowie ostatnich klas liceów – niemal wszyscy badani - 99,4% zamierza kontynuować naukę poza obrębem powiatu kościerskiego, w tym 72,7% zamierza kontynuować naukę w województwie pomorskim, natomiast 24,7% w innym województwie. Także bardzo duża grupa uczniów ostatnich klas technikum – 93,1% planuje dalszą edukację poza obszarem powiatu kościerskiego, w tym 82,9% chce kontynuować naukę w obrębie województwa pomorskiego, natomiast 7,5% w innym województwie. Najmniej mobilni w zakresie kontynuowania edukacji poza obszarem powiatu kościerskiego są przyszli absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, którzy chcą kontynuować naukę przede wszystkim w powiecie kościerskim – 56,8% oraz w województwie pomorskim

– 39,2%. Przedstawione dane ukazują istotny trend w zakresie migracji edukacyjnej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

5. *Plany zawodowe uczniów niezamierzających kontynuować edukacji*

Pracę po zakończeniu nauki w obecnej szkole bez kontynuowania dalszej nauki zamierza podjąć – 18,9% ogółu uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego biorących udział w badaniu. Wśród respondentów planujących rozpocząć pracę zawodową dominują mężczyźni – 25,3%. Według danych 13,2% kobiet zamierza podjąć pracę po zakończeniu obecnej szkoły. Pracę zawodową zamierza rozpocząć 35,5% uczniów zasadniczych szkół zawodowych oraz 20,2% uczniów techników. Odsetek uczniów liceów, którzy zamierzają rozpocząć pracę zarobkową po zakończeniu szkoły wyniósł tylko 6,0%. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego nie zamierzają kontynuować nauki przede wszystkim ze względu na chęć podjęcia pracy zarobkowej po zakończeniu edukacji. Taki powód wymienił największy odsetek badanych uczniów – 45,1%, którzy nie chcą kontynuować edukacji. Kolejne ważne powody to także chęć usamodzielnienia – 23,1%, sytuacja życiowa – 9,2%, brak chęci do dalszej nauki - brak potrzeby – 8,7%, inne powody – 7,2% oraz brak odpowiedniej szkoły w pobliżu miejsca zamieszkania – 6,7% wskazań. Największy odsetek przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego, chcących podjąć pracę zarobkową po zakończeniu edukacji zamierza podjąć pracę w obrębie województwa pomorskiego – 28,4%. Duża grupa badanych uczniów – 23,1% jeszcze nie wie gdzie podejmie pracę zarobkową. Część ankietowanych uczniów – 19,6% zamierza podjąć pracę w innej miejscowości, ale w obrębie powiatu kościerskiego, natomiast 15,0% badanych chce poszukiwać pracy za granicą. Więcej niż co dziesiąta badana osoba – 11,8% zamierza podjąć pracę w miejscu obecnego zamieszkania. Najmniejszy odsetek badanych – 1,2% poszukiwać będzie pracy poza województwem pomorskim. Według danych w chwili badania zdecydowana większość uczniów – 61,8%, którzy nie planują dalszej edukacji, jeszcze nie rozpoczęła poszukiwania stałej pracy. Takie działania rozpoczęło już 38,6% badanych uczniów. Przyszli absolwenci, którzy nie planują dalszej edukacji i rozpoczęli poszukiwania zatrudnienia, starają się znaleźć zatrudnienie głównie poprzez sieć osobistych kontaktów i znajomości. Taką metodę wymienił niemal każdy z badanych uczniów – 93,2%. Drugą z najczęściej praktykowanych metod jest poszukiwanie zatrudnienia za pośrednictwem portali internetowych oferujących pracę – 61,9%. Trzecią z powszechnie stosowanych metod poszukiwania pracy są osobiste wizyty,

kontakty telefoniczne i wysyłanie dokumentów aplikacyjnych bezpośrednio do zakładów pracy – 57,6% wskazań.

6. Doświadczenia zawodowe uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego posiada już pierwsze doświadczenia zawodowe. Takie dane są bardzo optymistyczne, ponieważ współczesny rynek pracy poszukuje pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe, dlatego oczekiwane jest jak najwcześniejsze nabywanie nowych umiejętności przez młode osoby. Według danych 81,7% uczniów pracowało już zarobkowo. Brak jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego wskazało 18,3% badanych uczniów. Według danych większy odsetek mężczyzn, posiada doświadczenie związane z pracą zarobkową – 86,5%. Odsetek kobiet, które podjęły pierwszą pracę zarobkową wynosił 77,7%. Posiadanie doświadczenia zawodowego w istotny sposób związane jest z typem szkoły, do której uczęszczają badani uczniowie. Największe doświadczenie zawodowe posiadają przyszli absolwenci techników. Według danych 89,9% spośród wszystkich uczniów tego typu szkoły ma już pierwsze doświadczenia związane z pracą zarobkową. Większość uczniów ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniów liceum odpowiednio – 75,3% oraz 70,0% posiada już doświadczenie zawodowe.

7. Plany emigracyjne

Możliwość emigracji zarobkowej rozważało łącznie aż 63,8% uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych. Według pozyskanych danych tylko 19,1% ankietowanych uczniów biorących udział w badaniu nie jest i nie było zainteresowanych możliwością podjęcia pracy poza granicami kraju. Największy odsetek badanych, kiedykolwiek rozważających wyjazd zagraniczny w celach zarobkowych kształci się w liceach ogólnokształcących – 67,0% oraz technikach – 63,8%. Nieznacznie mniejszy odsetek badanych zainteresowanych wyjazdem zarobkowym poza granicę kraju odnotowano wśród uczniów zasadniczych szkół zawodowych – 55,5%. Emigrację zarobkową rozważało 69,2% mężczyzn i 59,6% kobiet. Najczęściej wymieniane przez uczniów kierunki emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia to: Niemcy – 57,3%, Wielka Brytania – 47,8%, Norwegi – 29,3% oraz Holandia – 21,8%. Większość absolwentów opuści w przyszłym roku powiat kościerski ze względu na podjęcie dalszej edukacji lub zatrudnienia. Według danych łącznie

68,2% uczniów byłaby skłonna do podjęcia pracy poza powiatem kościerskim lub województwem pomorskim gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miała zapewnioną pomoc doradczą, czy też mieszkanie.

8. Planowane działania podejmowane w sytuacji braku możliwości zatrudnienia

Najwięcej przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych – 28,4% w przypadku trudności ze znalezieniem zatrudnienia doksztalałoby się w celu podniesienia kwalifikacji i zwiększenia szans na zatrudnienie. Co piąty badany respondent – 20,8% rozważałby wyjazd za granicę żeby znaleźć zatrudnienie. Część przyszłych absolwentów – 14,3% w przypadku trudności ze znalezieniem pracy na lokalnym rynku pracy rozważać będzie założenie własnej działalności gospodarczej. Więcej niż co dziesiąta badana osoba – 11,0% nie wie jeszcze co by zrobiła w przypadku trudności ze znalezieniem pracy. Część badanych osób – 8,2% w przypadku braku zatrudnienia zdecydowałoby się na zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościerzynie w celu aktywizacji zawodowej. Podjęcie pracy w innej miejscowości lub w innym województwie rozważałoby – 7,7%, natomiast 5,5% badanych podjęłoby w takiej sytuacji pracę poniżej kwalifikacji. Niewielki odsetek badanych – 4,1% zastanawiałby się nad zmianą zawodu. Określone zachowania w przypadku niepowodzenia na rynku pracy różnią się w zależności od typu szkoły, do której uczęszczają uczniowie. Dalszą nauką, doksztalcaniem się, podnoszeniem kwalifikacji poprzez partycypację w kursach i szkoleniach, w sytuacji braku pracy, najbardziej zainteresowani są uczniowie liceów ogólnokształcących – 33,0% oraz technikum – 27,2%. Wyjazd za granicę w przypadku braku możliwości zatrudnienia na terenie powiatu kościerskiego w niemal równym stopniu rozważają uczniowie wszystkich typów szkół. Założeniem własnej działalności gospodarczej zainteresowani są najbardziej uczniowie techników – 16,8%.

9. Ocena własnych kompetencji w zakresie poszukiwania zatrudnienia

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego przeciętnie oceniają własne szanse na rynku pracy. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych – 56,0%. Należy jednak zwrócić uwagę, iż ocena dotyczy obecnej sytuacji, w której znajdują się uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, jednocześnie większość badanych będzie dalej kontynuować naukę i podnosić swoje kwalifikacje zawodowe oraz kompetencje. Problemy w poszukiwaniu zatrudnienia na podstawie posiadanych kompetencji

zawodowych wskazało łącznie 14,5% badanych respondentów. Odsetek uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy postrzegają swoje szanse na zatrudnienie jako wysokie wynosił łącznie 29,5%. Ocena własnych szans na rynku pracy, jak wykazały analizy jest często uzależniona od rodzaju szkoły ponadgimnazjalnej, do której uczęszczają uczniowie. Ocena szans na rynku pracy przyszłych absolwentów poszczególnych typów szkół jest ściśle uzależniona od rodzaju danej szkoły. Według danych najniżej swoje obecne kompetencje zawodowe w kontekście rynku pracy postrzegają uczniowie liceów – 24,7% wskazań pozytywnych. Najwyżej uczniowie zasadniczych szkół zawodowych – 41,3% pozytywnych opinii. Zdecydowana większość uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada wyżej wymienione umiejętności. Zdecydowanie największy odsetek badanych – 85,6% uważa, że potrafi napisać życiorys, 80,4% list motywacyjny, 72,5% zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, natomiast 67,8% wykonać zadanie praktyczne związane z zawodem. Uczniowie bardzo wysoko oceniają własne kwalifikacje związane z poszukiwaniem pracy. Każda z ocenianych kompetencji – umiejętności uzyskała zdecydowaną większość wskazań. Według danych zdecydowana większość przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego – 71,5% zna co najmniej jeden język obcy umożliwiający swobodną komunikację. Największy odsetek ankietowanych znających co najmniej jeden język obcy odnotowano wśród uczniów liceów ogólnokształcących – 89,1% oraz uczniów techników – 68,9%. Mniejszą znajomością języków obcych charakteryzują się uczniowie ostatnich klas zasadniczych szkół zawodowych – 39,1%. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych biorący udział w badaniu znają przede wszystkim język angielski – 88,9% wskazań. Największe umiejętności językowe w zakresie języka angielskiego posiadają licealiści. W najmniejszym stopniu uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Znajomość języka niemieckiego deklaruje – 24,4% badanych.

10. Doradztwo zawodowe

Niestety okazuje się, że ponad połowa badanych uczniów – 51,6% nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 24,8% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Odpowiedź twierdzącą wskazało 23,6% respondentów. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy. Pomimo tego, że zakres i spectrum możliwego wsparcia doradczego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego jest szerokie - zaledwie

10,6% badanych przyznało, że korzystało z pomocy doradcy zawodowego lub innych instytucji w planowaniu dalszej kariery zawodowej. Takie wyniki są niepokojące, dlatego koniecznością wydaje się promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspierać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej.

11. Oczekiwania i możliwości dotyczące przyszłej pracy

Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego chcą pracować w pełnym wymiarze czasu pracy. Taką opinię wyraziło aż 75,0% badanych. Praca na pełen etat jest najbardziej preferowaną formą zatrudnienia. Przyszli absolwenci szkół ponadgimnazjalnych w mniejszym stopniu są zainteresowani zatrudnieniem w innych formach. Brak zainteresowania pracą w mniejszym wymiarze czasu pracy może być ważną barierą w pełniejszej aktywizacji młodych osób, które nie mają jeszcze doświadczenia zawodowego. Należy zwrócić uwagę, iż część badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 10,1% jest zainteresowanych rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej. Uczniowie z ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z powiatu kościerskiego są zainteresowani pracą w różnorodnych branżach. Nie odnotowano wyraźnie dominujących branż, w których przyszli absolwenci poszukiwać będą zatrudnienia. Największym zainteresowaniem badanych cieszyłaby się praca w branżach: transport, gospodarka magazynowa i łączność – 20,0%, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 17,0%, hotele i restauracje – 16,4% oraz administracja – 16,2%. Uczniowie chcą także pracować w takich branżach jak: działalność produkcyjna – 15,8% oraz edukacja – 14,0%. Część badanych – 12,8% chciałaby pracować w branży budowlanej oraz jednostkach samorządu terytorialnego – 12,3% oraz w branży administracja – 11,8%. Przeciętne, miesięczne wynagrodzenie netto, jakiego oczekują uczniowie szkół ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego wynosi aż 3 914 zł.

12. Zainteresowanie uczestnictwem w programach umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego

Zdecydowana większość ankietowanych – 84,3% akceptuje możliwość nabywania doświadczenia podczas stażu zawodowego. W stażach zawodowych chcieliby uczestniczyć przede wszystkim uczniowie liceów ogólnokształcących – 87,9% oraz uczniowie techników – 75,6%. Odsetek uczniów zasadniczych szkół zawodowych zainteresowanych stażami

zawodowymi wynosił – 68,2%. Na udział w pozostałych formach przyczyniających się do zdobycia cennego doświadczenia zawodowego zdecydowałby się zdecydowanie mniejszy odsetek badanych uczniów. W wolontariacie skłonnych byłoby uczestniczyć 46,4% respondentów, w tym w szczególności 58,8% uczniów liceów, 32,3% uczniów techników oraz 22,7% uczniów zasadniczych szkół zawodowych. W najmniejszym stopniu uczniowie akceptują swój ewentualny udział w bezpłatnych praktykach. Na taką formę zdobycia doświadczenia zawodowego zgodziłoby się 43,8% badanych. Z punktu widzenia typu szkoły, do której uczęszczają respondenci wynika, że w wolontariacie, w największym stopniu chcą brać udział uczniowie liceów – 53,3%, natomiast w najmniejszym uczniowie technikum – 29,8% oraz zasadniczych szkół zawodowych – 25,4%.

Rekomendacje

Szczegółowe analizy, dane oraz diagnozy, zawarte w raporcie „Plany zawodowe i oczekiwania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kościerskiego”, umożliwiły zidentyfikowanie najważniejszych oczekiwań i aspiracji uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego. W raporcie koncentrowano się na ukazaniu bardziej złożonych relacji i zależności pomiędzy zmiennymi różnicującymi badanych uczniów jak typ szkoły oraz płeć, by w sposób jak najbardziej precyzyjny wskazać na rekomendowane działania dostosowane do oczekiwań i potrzeb przyszłych absolwentów. Uczniowie z poszczególnych szkół różnią się diametralnie w zakresie potrzeb, oczekiwań, aspiracji i zainteresowania podjęciem zatrudnienia oraz dalszej edukacji, dlatego należy precyzyjnie dobierać działania w oparciu o wiedzę płynącą między innymi z przeprowadzonych badań. Na podstawie zebranych informacji i danych postanowiono przedstawić rekomendacje i praktyczne wnioski, które powinny przyczynić się do wspierania i kształtowania wyboru określonej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

- W związku ze znacznym odsetkiem negatywnych opinii wśród uczniów liceów ogólnokształcących dotyczących odpowiedniego przygotowania absolwentów do podjęcia zatrudnienia, rekomendowane jest dalsze realizowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, poruszaniu się na rynku pracy oraz wyznaczania ścieżki edukacyjno – zawodowej dla absolwentów liceów, którzy nie zamierzają kontynuować nauki.
- Według danych część uczestników badania - 9,2% nie ma jeszcze sprecyzowanych planów edukacyjno – zawodowych. Taki wynik w pewnym stopniu może oznaczać na niewystarczający poziom doradztwa zawodowo - edukacyjnego w szkołach ponadgimnazjalnych, ponieważ kilka miesięcy przed ukończeniem szkoły tak znaczny odsetek uczniów nie jest pewnych, czy chce zakończyć, czy kontynuować swoją karierę edukacyjną. Odsetek osób niezdecydowanych, co do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej był najwyższy wśród uczniów techników. W związku z powyższym rekomenduje się zwiększenie działań doradczych wśród uczniów ostatnich klas technikum.

- Znaczna grupa badanych uczniów – 51,6% nie wie o tym czy w szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego, natomiast 24,8% badanych uważa, że takiego systemu nie ma w szkole. Takie dane wskazują na konieczność intensywnego promowania doradztwa zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu kościerskiego oraz informowania o zakresie oferowanej pomocy.
- Pomimo zwiększonego zainteresowania wsparciem doradczym w planowaniu kariery edukacyjno – zawodowej, niezbędne jest dalsze wspieranie i promowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa dostępnego zarówno w szkołach, jak i zewnętrznych ośrodkach mogących wspomagać uczniów w odpowiednim kształtowaniu swojej ścieżki zawodowo – edukacyjnej. Wyniki w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność podjęcia działań promujących zalety korzystania z pomocy doradcy zawodowego oraz innych instytucji i organizacji we wszystkich typach szkół ponadgimnazjalnych na terenie powiatu kościerskiego.
- Zdaniem 42,5% ankietowanych szkoły, do których uczęszczają nie przygotowują w odpowiedni sposób uczniów do prowadzenia działalności gospodarczej. najlepiej do prowadzenia działalności gospodarczej przygotowują zasadnicze szkoły zawodowe – 46,3% oraz technika – 34,9%. Gorsze opinie dotyczące przygotowania uczniów przez szkoły do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskały licea ogólnokształcące zaledwie – 10,4% wskazań licealistów. W związku z przedstawionymi danymi konieczne jest zwiększenie liczby godzin lub wprowadzenie zajęć z zakresu przedsiębiorczości i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Spis wykresów:

Rysunek 1. Struktura respondentów – ze względu na poziom wykształcenia rodziców. (N=530, w%).....	20
Rysunek 2. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z wyboru szkoły, do której Pan/Pani uczęszcza?	21
Rysunek 3. Stopień zadowolenia z wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.....	22
Rysunek 4. Co zadecydowało o wybraniu przez Panią/Pana szkoły, do której teraz uczęszcza?.....	23
Rysunek 5. Czy uważa Pani/Pan, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza odpowiednio przygotowuje do podjęcia zatrudnienia?	25
Rysunek 6. Przygotowanie do podjęcia zatrudnienia a typ szkoły.	26
Rysunek 7. Czy brał(a) Pani/Pan udział w zajęciach praktycznych lub praktykach zawodowych organizowanych przez szkołę?	26
Rysunek 8. Jak ocenia Pan/Pani przydatność praktyk w dalszej karierze zawodowej?	27
Rysunek 9. Proszę powiedzieć, jakie są Pani/Pana dalsze plany po zakończeniu nauki w obecnej szkole?	28
Rysunek 10. Plany, kontynuowania nauki z uwzględnieniem typu szkoły.	29
Rysunek 11. W jakiej formie zamierza Pani/Pan kształcić się dalej?.....	30
Rysunek 12. Preferowany tryb dalszej edukacji?.....	30
Rysunek 13. Najważniejsze motywy wyboru kierunku/kierunków dalszej nauki	31
Rysunek 14. Gdzie zamierza Pani/Pan kontynuować naukę?	32
Rysunek 15. Mobilność edukacyjna z uwzględnieniem typu szkoły.....	33
Rysunek 16. Dlaczego nie zamierza Pani/Pan kontynuować nauki?	34
Rysunek 17. Gdzie zamierza Pani/Pan podjąć pracę?	35
Rysunek 18. Czy zaczęła/zaczął Pani/Pan szukać stałej pracy?	35
Rysunek 19. W jaki sposób poszukiwała/poszukiwał Pan/Pani pracy?.....	36
Rysunek 20. Proszę powiedzieć, czy będzie Pani/Pani poszukiwać pracy w zawodzie, którego uczy się Pani/Pan w szkole?	37
Rysunek 21. Czy pracował/a Pani/Pan kiedykolwiek zarobkowo?	37
Rysunek 22. Czy kiedykolwiek rozważał/a Pani/Pan w swoich planach wyjazd zarobkowy za granicę?	38
Rysunek 23. Czy byłby Pan/Pani skłonny/a do podjęcia pracy poza powiatem, województwem gdyby poza gwarancją odpowiedniej pracy miał Pan/Pani zapewnioną pomoc doradczą, mieszkanie?	40
Rysunek 24. Gdyby miał/a Pani/Pan w przyszłości problemy ze znalezieniem pracy, to co by Pani/Pan zrobił/a?	41
Rysunek 25. Jak ocenia Pani/Pan obecnie swoje szanse na rynku pracy – szanse na znalezienie pracy.....	42
Rysunek 26. Ocena szans na znalezienie pracy z uwzględnieniem typu szkoły	43
Rysunek 27. W jakim wymiarze czasu pracy, chciał(a)by Pan/Pani pracować?	44
Rysunek 28. W jakiej branży chciał(a)by Pani/Pan pracować?.....	45
Rysunek 29. Ocena kwalifikacji i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy.	47
Rysunek 30. Czy zna Pan(i) jakiś język obcy w takim stopniu, by porozumieć się z obcokrajowcami?	48
Rysunek 31. Jaki zna Pani/Pan język umożliwiający swobodną komunikację?	48
Rysunek 32. Czy w Pana/i szkole funkcjonuje system doradztwa zawodowego?	49
Rysunek 33. Czy korzystał/a Pani/Pan z pomocy doradcy zawodowego lub innej osoby instytucji w planowaniu rozwoju swojej kariery zawodowej?.....	50

<i>Rysunek 34. Czy w trakcie nauki korzystał(a) Pan(i) z dodatkowych, nieobowiązkowych form nabywania wiedzy, umiejętności, kwalifikacji?</i>	51
<i>Rysunek 35. Czy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego byłaby/byłby Pani/Pan zainteresowana/y uczestnictwem w:.....</i>	52
<i>Rysunek 36. Czy posiada Pani/ Pan wiedzę na temat aktywnego poszukiwania pracy?.....</i>	53
<i>Rysunek 37. Czy uważa Pan/Pani, że szkoła, do której Pan/Pani uczęszcza, odpowiednio przygotowuje do prowadzenie własnej działalności gospodarczej?.....</i>	54

Spis tabel:

Tabela 1. Dobór próby N=530.	7
Tabela 2. Bezrobocie w powiecie kościerskim według gmin stan na 31.12.2016 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Kościerzynie)	9
Tabela 3. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku.	13
Tabela 4. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według elementarnej grupy zawodów na koniec 2016 roku.	15
Tabela 5. Struktura badanej próby – rodzaj szkoły i płeć.....	19
Tabela 6. Wykształcenie rodziców z uwzględnieniem typów szkół, do których uczęszczają respondenci.	20
Tabela 7. Motywy wyboru szkoły z uwzględnieniem typu szkoły.	24
Tabela 8. Najważniejsze motywy wyboru kierunku/kierunków dalszej nauki z uwzględnieniem typu szkoły.....	32
Tabela 9. Kierunki rozważanej emigracji zarobkowej.	39
Tabela 10. Planowane działania w sytuacji braku możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy z uwzględnieniem typu szkoły.	41
Tabela 11. Czynniki decydujące o powodzeniu na rynku pracy.....	44
Tabela 12. Zainteresowanie uczniów pracą w poszczególnych branżach z podziałem na typ szkoły ponadgimnazjalnej.....	46